

FOI Memo 2067
Maj 2007

Svenska försvarssatsningar under åren 1947-2009 –

**en sammanställning av uppgifter
i *Statistisk Årsbok*, ESV:s rappor-
ter och Förvarsdepartementets
budgetar**

Bengt-Göran Bergstrand

Försvarsanalys
FOI
164 90 Stockholm

TOTALFÖRSVARETS FORSKNINGSINSTITUT
Försvarsanalys
164 90 Stockholm

www.foi.se

FOI Memo 2067
Maj 2007

Projektnamn:
Stöd för beslut

Projektledare:
Jan Leijonhielm

Delområde:
11 Forskning för regeringens behov

Kund:
Försvarsdepartementet

Svenska försvarssatsningar under åren 1947-2009 –

**en sammanställning av uppgifter
i *Statistisk Årsbok*, ESV:s rappor-
ter och Försvarsdepartementets
budgetar**

Bengt-Göran Bergstrand

Innehåll

Sammanfattning och inledning	1
1. Statistiska Centralbyrån (SCB): <i>Statistisk Årsbok (SÅ)</i>	3
2. Ekonomistyrningsverket (ESV)	11
3. Svenska försvarsbudgetar.....	34
4. Svenska militära utgifter: en avslutande sammanställning	50

Sammanfattning och inledning

Vid FOI Försvarsanalys studeras sedan länge hur olika länders försvarssatsningar utvecklas och förändras. Dessa studier har bl a resulterat i att en större databas byggts upp, vilken sedan kan användas för att illustrera olika säkerhetspolitiska förhållanden och utvecklingar. En stor del av denna databas består av uppgifter som i olika sammanhang publicerats eller cirkulerats internationellt, såsom FN:s försvarsutgiftsenkäter, OSSE:s försvarsplaneringsrapportering, IMF:s årsböcker över offentliga finanser (*Government Finance Statistics Yearbook*), den amerikanska källan *World Military Expenditures and Arms Transfers* ("WMEAT") samt SIPRI:s årsböcker. För vissa länder, som bl a Sverige, finns inte bara dessa internationella uppgifter, utan även nationella data.

Till stor del bedrivs dessa studier således som "skrivbordsanalys": öppna uppgifter ur skilda källor sammanställs och bearbetas på olika sätt. Inom ramen för denna verksamhet görs också sammanställningar av de svenska försvarsutgifternas utveckling. Sverige har dock ingen metodmässig särställning bland de länder som behandlas. Man skulle här kunna säga, att om studierna huvudsakligen handlar om att bedriva skrivbordsanalys av andra länder, kan man fråga sig vilket resultatet skulle bli, om man i ett annat land bedrev en liknande skrivbordsanalys, med liknande ansats och metod, av Sverige.

I olika sammanhang efterfrågas även uppgifter om de svenska försvarsutgifternas utveckling, och genom åren har därför en rad olika sammanställningar, av olika slag, därför cirkulerats med sådana data. Det kan nu vara dags för ytterligare ett sådant dokument, och därför publiceras denna memo-rapport. Samtidigt utges även en annan rapport, som redovisar och diskuterar den svenska rapporteringen till FN:s försvarsutgiftsenkäter.

Denna rapport har således syftar således till att belysa hur de svenska försvarsutgifterna/militära utgifterna utvecklats sedan andra världskrigets slut, utifrån de uppgifter som publicerats i olika officiella svenska källor. De tre källor som undersökningen är baserad på är Statistiska Centralbyråns *Statistisk Årsbok*, Ekonomistyrningsverkets publikationer samt Försvarsdepartementets budgetar. Till stor del går dessa tre källor in i och kompletterar varandra, och i de olika kapitlen görs flera jämförelser och hänvisningar mellan de tre källorna. Vill man ha en översiktliga data, kan det ofta räcka med att använda sig av *Statistisk Årsbok*. Är man främst intresserad av försvarssatsningarnas betydelse för landets statsfinansier, bör man helst använda sig av Ekonomistyrningsverket som källa. Vill man ha uppgifter om hur landets regering vill förändra landets försvarssatsningar i någon viss riktning, bör man studera budgeten för vad som numer kallas "Utgiftsområde 6".

Undersökningen avslutas med att data från alla tre källor fogas samman i en tabell som förhoppningsvis just ger en rättvisande bild av hur de svenska militära utgifterna utvecklats och förändrats sedan andra världskrigets slut, under åren 1947-2009.

Rapportens styrka är att den således bygger på offentligt publicerade officiella dokument. I detta ligger även en avgränsning, i så måtto att undersökningen inte innefattar några icke-publicerade källor, som mer eller mindre interna handlingar hos Högkvarteret eller Försvarsdepartementet. Noggranna redogörelser görs till de källor som används, och de sätt på vilket olika uppgifter bearbetas. Ganska mycket arbete har också lagts ned på att göra tabeller och diagram både så eleganta och informativa som möjligt. Samtidigt bör man dock vara medveten om – som i all statistisk analys – att man inte skall tolka varje decimal som någon sanning huggen i sten. Viktigare är i stället att se till de allmänna trender och tendenser som man kan härleda ur det statistiska materialet.

De tidsserier som redovisas i detta memo är således hämtade ur den inledningsvis nämnda databasen. Förhoppningsvis kommer sammanställningar av det föreliggande slaget åter att kunna publiceras elektroniskt på en särskild projekthemsida. I det att uppgifterna i databasen kontinuerligt uppdateras i takt med att nya data blir tillgängliga, finns det flera fördelar med att publicera sådana sammanställningar på nätet snarare än på papper som här. En nygamal testversion av denna projekthemsida, som främst innehåller internationella data, finns för övrigt tillgänglig på länken http://www.foi.se/FOI/templates/Page_4365.aspx.

1. Statistiska Centralbyrån (SCB): *Statistisk Årsbok* (SÅ)

De flesta länder har någon form av statistisk centralmyndighet; länkar till all världens statistisk myndigheter finns f ö på hemsidan för vår svenska Statistiska Centralbyrå, SCB (se www.scb.se > Länkar > Internationell statistik).

Dessa statistiska centralmyndigheter utger ofta en statistisk årsbok, som också innehåller uppgifter om de officiella statliga inkomsterna och utgifterna. I de flesta länder utgör försvaret enbart en statlig aktivitet, dock att olika civila försvarsverksamheter kan vara regionala eller kommunala angelägenheter. Ofta – men inte alltid – kan man därför hitta uppgifter om landets försvarsutgifter i tabeller över de statliga utgifterna i sådana statistiska årsböcker.

I Sverige kan en ”statistisk årsbok” sägas ha publicerats sedan 1871, ursprungligen med namnet *Statistisk Tidskrift* och *Sveriges Officiella Statistik*, men fr o m 1914 med namnet *Statistisk Årsbok* (SÅ). Numera finns också den senaste upplagan av *Statistisk Årsbok* tillgänglig på SCB:s ovan nämnda hemsida. Ett sätt att skapa långa tidsserier består således i att göra olika typer av sammanställningar av uppgifter publicerade i sådana verk. Stundom publicerar även SCB självt olika slag av mera omfattande dataserier, tidigare bara som specialpublikationer¹, numera även på Internet, t ex för inflation.

Inom ramen för projektet har data insamlats från samtliga dessa publikationer, vilket gör att man kan få en tidsserie ända tillbaka till år 1867. I tabellen på följande tre sidor 4-6 återges dock bara de uppgifter som redovisats i olika upplagor av SÅ om försvarsdepartementets utgifter under efterkrigstiden². Beloppen är i löpande penningvärde och avser budgetår fram t o m år 1995/96, därefter kalenderår³. Tidigare år har därför periodiserats till kalenderår.

En snabb blick på denna tabell illustrerar några av de metodproblem man har att hantera i studier av det föreliggande slaget. Till att börja med har försvarsbudgeten omfattat en rad olika verksamheter. Före bå 1967/68 låg utgifter för ”civilförsvar” på det dåvarande Inrikesdepartementet, och före bå 1982/83 utgifter för ”ekonomiskt försvar” på det dåvarande Handelsdepartementet. Jämförelser som således inte modifieras för förändringar av sådant slag blir självfallet missvisande, om man inte beaktar att en synbar ökning av ”försvarsbudgeten” kanske främst beror på att budgeten kommit att innefatta fler områden än tidigare, inte på att anslaget som sådant kommit att öka.

I många sammanhang, som exempelvis olika slag av säkerhetspolitisk och strategisk analys, är det även de militära utgifterna snarare än ”försvarsdepartementets” utgifter som är av

---

¹ I detta sammanhang kan nämnas de *Historisk statistik för Sverige* som stundom utgivits av SCB.

² Som en utvikning kan i detta sammanhang påpekas att tidigare inte fanns något försvarsdepartement i Sverige utan ett departement för lantförsvar och ett departement för sjöförsvar, vilka 1920 slogs samman till ett försvarsdepartement. (Det finns fortfarande några länder i världen som inte har något enhetligt försvarsdepartement, utan skilda ministerier för olika försvarsgrenars verksamhet.)

³ Som ytterligare en utvikning kan påpekas att Sverige hade kalenderår som budgetår t o m 1923, för att fr o m 1923/24 ha ett budgetår som löpte från 1 juli- 30 juni. I mitten av 1990-talet bestämdes att Sverige fr o m 1997 åter skulle ha kalenderår som budgetår, vilket innebar att budgetåret 1995/96 sträckte sig över 18 månader, från 1 juli 1995 till 31 december 1996.

Svenska försvarsutgifter mm, löpande värde

Källor: Statistisk Årsbok (SÅ), olika upplagor.

Miljoner Svenska kronor (SEK), löpande penningvärde

Budget år	Militära och civila försvarsutgifter enligt indelningar i olika upplagor av Statistisk Årsbok [markerat som "SÅ Årgång: Tabellnummer"]										SUMMA Fö-Dept.	Källa:	Militärt Försvar	Kalender år	Mil. F./Kal. år					
	Departemen- tet m m	Centrala för- valtningar	Försvarskrafterna, bestående av				Vissa ge- samma...	Diverse												
			1) FST	2) Armén	3) Marinen	4) Flygvap.														
1938/39	0,422	-	0,317	108,283	52,676	35,933	36,405	0,247					234,283	SÅ 1951:312	234					
1946/47	0,536	17,517	5,306	254,938	128,243	209,537	25,535	87,516					729,128	SÅ 1952:350	729					
1947/48	0,828	13,404	7,151	316,492	160,946	223,405	17,696	16,032					755,954	SÅ 1953:365	756	1947	743			
1948/49	0,735	16,654	8,406	348,773	177,635	266,854	20,461	15,200					854,718	SÅ 1954:377	855	1948	805			
1949/50	0,691	15,308	8,774	383,734	206,253	298,014	17,313	23,422					953,509	- " -	954	1949	904			
1950/51	0,824	17,332	9,826	494,128	228,466	381,998	24,974	33,107					1 190,655	SÅ 1955:391	1 191	1950	1 072			
1951/52	0,925	22,326	12,829	616,287	291,857	447,332	46,672	37,997					1 476,225	SÅ 1956:404	1 476	1951	1 333			
1952/53	0,974	22,209	13,329	761,567	363,986	535,300	49,988	39,687					1 787,040	SÅ 1957:404	1 787	1952	1 632			
1953/54	0,965	29,717	14,146	761,609	412,910	559,338	52,293	49,766					1 881,744	- " -	1 882	1953	1 834			
1954/55	1,007	35,139	15,148	847,319	377,163	694,947	43,313	41,995					2 056,031	SÅ 1958:412	2 056	1954	1 969			
1955/56	1,112	48,146	16,604	919,157	394,542	694,373	48,215	41,248					2 163,397	SÅ 1959:380	2 163	1955	2 110			
1956/57	1,185	59,580	18,635	873,546	472,498	769,289	41,202	44,839					2 280,774	SÅ 1960:389	2 281	1956	2 222			
1957/58	1,338	62,354	19,078	906,751	457,008	963,328	52,336	49,930					2 512,123	SÅ 1961:383	2 512	1957	2 396			
1958/59	1,355	62,264	20,205	963,904	442,430	999,801	51,982	56,343					2 600,284	SÅ 1962:408	2 600	1958	2 556			
1959/60	1,508	91,374	22,079	995,935	401,465	1 047,567	93,043	80,115					2 733,086	SÅ 1963:412	2 733	1959	2 667			
1960/61	1,723	100,479	22,984	917,475	375,351	1 051,055	125,946	142,731					2 737,744	SÅ 1964:406	2 738	1960	2 735			
1961/62	3,023	121,119	11,376	974,302	389,431	1 141,908	160,230	287,098					3 088,487	SÅ 1965:405	3 088	1961	2 913			
1962/63	3,769	127,082	12,047	1 024,918	425,972	1 358,836	184,204	309,112					3 445,939	SÅ 1966:408	3 446	1962	3 267			
	Departemen- tet m m	Centrala för- valtningar	Försvarskrafterna, bestående av				Vissa ge- samma...	FFA	Diverse											
			1) FST	2) Armén	3) Marinen	4) Flygvap.														
1963/64	3,909	140,538	13,348	1 146,763	497,112	1 383,539	204,234	11,865	305,016				3 706,324	SÅ 1967:406	3 706	1963	3 576			
1964/65	5,520	---	573,112	1 280,510	497,384	1 357,915	---	11,787	296,043				4 022,270	SÅ 1968:418	4 022	1964	3 864			
1965/66	7,430	---	642,517	1 375,704	526,370	1 603,338	---	11,700	302,357				4 469,416	SÅ 1969:401	4 469	1965	4 246			
	Departemen- tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Gemensam stab	Centrala myndighet.	Institutioner	Utbildnings- anstalter	Fastighets- kostnader	Viss mate- rialskaff.	Bidrag till frivilligorg.	Övrigt ge- mensamt	FFA	Civil- försvar	Diverse					
1966/67	8,600	1 469,300	568,500	1 492,100	46,300	187,300	146,400	10,700	254,600	63,200	12,000	105,800	12,400	-	256,900	4 634,100	SÅ 1970:413	4 634	1966	4 552
1967/68	11,200	1 441,900	600,600	1 610,800	78,800	171,400	131,700	11,200	252,900	33,100	10,800	108,000	10,800	<u>88,700</u>	216,800	4 778,600	SÅ 1971:430	4 690	1967	4 662
1968/69	9,500	1 426,800	601,600	1 560,900	208,300	173,900	148,000	11,500	284,000	54,900	11,900	130,000	11,200	<u>103,100</u>	161,800	4 897,000	SÅ 1972:433	4 794	1968	4 742
1969/70	11,200	1 653,100	646,000	1 656,800	103,300	184,800	172,300	13,300	271,100	47,900	12,000	161,700	15,600	<u>110,700</u>	545,800	5 605,600	SÅ 1973:431	5 495	1969	5 144
1970/71	11,800	1 751,000	711,300	1 769,700	108,300	194,700	186,400	13,900	285,400	46,600	14,800	161,300	16,500	<u>110,300</u>	678,300	6 060,500	SÅ 1974:439	5 950	1970	5 723
1971/72	15,700	1 942,800	793,000	1 990,100	125,900	228,400	195,800	15,000	305,900	56,500	17,200	173,100	18,600	<u>155,400</u>	656,200	6 689,600	SÅ 1975:438	6 534	1971	6 242

I denna tabell görs ett grovt försök att uppskatta de svenska försvarsutgifterna "enligt NATO-definitionen", som främst omfattar militära utgifter. Här återges således de uppgifter som publicerats i olika upplagor av "Statistisk Årsbok" (SÅ), vilka således även återspeglar de olika indelningar som funnits av den svenska försvarsbudgeten. De uppgifter som här anges är vanligtvis de senast angivna för ett visst år.

Från de totalbelopp som rapporterats, har därefter dragits olika poster av "icke-militär" karaktär, markerade med understrykning o. kursiv stil, varvid ett belopp för "Militärt Försvar" har erhållits, skrivet med fet o. kursiv stil. För perioden fram till mitten av 1990-talet, då Sverige hade ett brutet budgetår, har dessa belopp slutligen räknats om till kalenderår.

I den följande tabellen har samtliga poster i denna tabell räknats om till fast/ 2000 års värde.

Svenska försvarsutgifter mm, löpande värde; forts från föreg sida

Departemen tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Operativ ledning	Gemensam myndighet	Civil- försvar	Övrig verksamhet									
1972/73	26,600	2 506,900	1 072,400	2 373,500	297,400	681,100	<u>131,500</u>	46,400	7 135,800	SÅ 1976:448	7 004	1972	6 769			
1973/74	22,100	2 725,100	1 109,300	2 626,700	312,500	728,200	<u>144,900</u>	80,600	7 749,400	SÅ 1977:465	7 605	1973	7 304			
1974/75	25,500	3 159,500	1 249,900	2 999,100	351,900	849,900	<u>151,400</u>	116,800	8 903,900	SÅ 1978:476	8 753	1974	8 179			
1975/76	29,600	3 535,100	1 354,100	3 243,500	389,600	950,900	<u>172,100</u>	143,900	9 818,800	SÅ 1979:466	9 647	1975	9 200			
1976/77	33,700	3 796,900	1 428,000	3 555,900	463,300	1 046,000	<u>207,700</u>	160,300	10 691,900	SÅ 1980:476	10 484	1976	10 065			
1977/78	35,100	4 582,600	1 693,300	3 913,900	527,400	1 193,100	<u>243,000</u>	172,200	12 360,600	SÅ 1981:473	12 118	1977	11 301			
1978/79	39,600	4 611,000	1 911,400	4 812,200	571,400	1 316,100	<u>274,000</u>	178,600	13 714,300	- " -	13 440	1978	12 779			
1979/80	43,700	5 445,200	2 136,100	5 038,300	632,100	1 417,400	<u>300,500</u>	146,300	15 159,900	- " -	14 859	1979	14 150			
1980/81	46,200	6 170,300	2 487,800	5 789,800	747,600	1 433,300	<u>400,800</u>	210,700	17 286,700	SÅ 1984:260	16 886	1980	15 873			
1981/82	50,200	6 913,300	2 693,600	6 259,400	848,000	1 590,400	<u>563,100</u>	216,700	19 134,700	SÅ 1985:260	18 572	1981	17 729			
Departemen tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Operativ ledning	Gemensam myndighet	Civil- försvar	Ekonom. försvar	Övr total- försvar	Räddnings- tjänst	Övriga ändamål						
1982/83	55,2	6 969,7	3 031,4	6 207,0	822,8	1 664,4	<u>675,7</u>	<u>468,6</u>	<u>105,5</u>	<u>64,1</u>	130,4	20 194,700	SÅ 1986:254	18 881	1982	18 726
1983/84	48,5	7 663,2	3 324,6	6 769,5	901,6	1 747,6	<u>1 000,9</u>	<u>543,7</u>	<u>107,5</u>	<u>68,2</u>	152,5	22 327,800	SÅ 1987:251	20 608	1983	19 744
1984/85	42,1	8 131,5	3 491,5	7 571,2	941,4	1 787,2	<u>1 037,9</u>	<u>492,9</u>	<u>125,5</u>	<u>52,0</u>	185,1	23 858,400	SÅ 1988:253	22 150	1984	21 379
Departemen tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Operativ ledning	Gemensam myndighet	Civil "Ungf. Civil- försvar"	Psyk. försvar	Övr varu- försörjning	Övriga ändamål							
1985/86	44,5	8 870,0	3 833,1	7 930,6	1 008,5	1 958,5	<u>69,0</u>	<u>1 070,5</u>	<u>5,2</u>	<u>394,2</u>	196,9	25 381,0	SÅ 1989:255	23 842	1985	22 996
1986/87	47,6	9 256,2	3 978,4	8 241,0	1 196,0	2 148,9	<u>202,6</u>	<u>1 060,9</u>	<u>5,6</u>	<u>336,3</u>	393,3	26 866,9	SÅ 1990:255	25 262	1986	24 552
1987/88	42,2	9 499,5	4 187,9	9 253,8	1 245,3	2 174,3	<u>107,7</u>	<u>1 175,3</u>	<u>7,8</u>	<u>414,9</u>	414,2	28 522,9	SÅ 1991:262	26 817	1987	26 039
1988/89	47,2	10 189,3	4 701,0	9 865,3	1 401,0	2 636,2	<u>112,3</u>	<u>1 105,3</u>	<u>8,1</u>	<u>282,4</u>	412,5	30 760,5	SÅ 1992:264	29 252	1988	28 035
1989/90	51,4	11 702,8	5 441,8	10 686,4	1 489,7	2 189,8	<u>166,6</u>	<u>1 330,5</u>	<u>8,7</u>	<u>310,1</u>	395,3	34 636,8	SÅ 1993:272	32 821	1989	31 037
1990/91	53,7	13 244,1	5 496,1	11 972,5	1 469,4	2 248,7	<u>177,5</u>	<u>1 502,9</u>	<u>9,2</u>	<u>234,5</u>	1 754,9	39 051,3	SÅ 1994:270	37 127	1990	34 974
1991/92	55,1	12 001,9	6 259,2	11 328,6	1 277,0	1 978,0	<u>160,4</u>	<u>1 483,8</u>	<u>9,0</u>	<u>292,2</u>	1 460,2	36 305,4	SÅ 1995:274	34 360	1991	35 744
1992/93	55,3	12 869,8	5 734,7	13 265,7	1 303,7	2 058,4	<u>166,9</u>	<u>1 504,2</u>	<u>10,0</u>	<u>391,7</u>	956,9	38 317,4	SÅ 1996:276	36 245	1992	35 302
1993/94	58,8	12 898,1	5 580,1	12 942,7	1 692,7	2 275,7	<u>172,4</u>	<u>1 367,8</u>	<u>10,0</u>	<u>267,7</u>	924,6	38 190,8	- " -	36 373	1993	36 309
" Försvarsmakten "				Närstående myndigheter	Civil "Ungf. Civil- försvar"	Psyk. försvar	Övr varu- försörjning	Övriga ändamål								
1994/95	35 743			745	<u>223</u>	<u>1 292</u>	<u>112</u>	<u>198</u>	<u>520</u>			38 833	SÅ 1997:274	36 461	1994	36 417
1995/96	56 787			617	<u>553</u>	<u>1 843</u>	<u>167</u>	<u>372</u>	<u>1 115</u>			61 454	- " -	58 274	1995	37 655
															1996	38 849
Militärt försvar	Civilt försvar	Kust- bevakning	Stödverk- samhet													
1997	37 475	<u>2 153</u>	<u>419</u>	<u>932</u>								40 978	SÅ 2001:351	37 475	1997	37 475
1998	38 626	<u>2 365</u>	<u>443</u>	<u>965</u>								42 399	SÅ 2001:351	38 626	1998	38 626
1999	40 133	<u>2 284</u>	<u>890</u>	<u>972</u>								44 280	SÅ 2001:351	40 133	1999	40 133
2000	41 700	<u>1 982</u>	<u>1 054</u>	<u>968</u>								45 704	SÅ 2001:351	41 700	2000	41 700

Bå 1995/96 omfattade 18 månader (från 1 juli 1995- 31 dec 1996).
Beloppet för kalenderåret 1995 har beräknats som
(0,5 x [bå 1994/95]) + ((1/3) x [18 mån bå 1995/96]).
Beloppet för kalenderåret 1996 har beräknats som
(2/3) x [18 mån bå 1995/96]. <Det belopp "23 479" som
anges i SÅ 1998- 2001 för militärt försvar är
uppenbarligen felaktig.>

intresse. Inom NATO har man nästan sedan alliansen bildades, därför redovisat medlemsländernas försvarssatsningar i enlighet med en fastställd mall, den så kallade "NATO definitionen". Försvarsutgifter beräknade enligt denna definition innefattar i huvudsak just bara militära utgifter, och inte några civila. I tabellen på följande har departementets totala försvarsutgifter därför minskats olika slag av uppenbart civila utgifter, i hopp om att på så sätt kunna skapa en dataserie över "militära utgifter", och som även skulle ligga i linje med den definition som utvecklats inom NATO. De utgifter som på detta sätt exkluderats har markerats med kursiv stil och understrykning.

De indelningar av försvarsbudgeten och belopp som redovisas i olika upplagor av SÅ, bygger i sin tur på olika sammanställningar gjorda av Ekonomistyrningsverket (och dess föregångare) eller av Försvarsdepartementet. I följande kapitel kommer olika publikationer från just dessa därför att diskuteras mer ingående. Som redan påpekats, har försvarsbudgeten under årens lopp både innefattat olika slag av verksamheter, och också redovisats på en rad varierande sätt.

De belopp som redovisas på föregående sidor är uttryckta i löpande värde. Som synes har försvarsbudgeten ökat ca 60 gånger under den studerade perioden, från "729" miljoner kronor år 1946/47 till "44 147" miljoner kronor 2005. Värdena behöver därför räknas om till ett fast penningvärde, vilket görs i tabellen på följande tre sidor 8-10. Denna tabell har således i stort sett samma disposition och layout som den tidigare tabellen.

Uppgifter om **inflation**, för omräkning av beloppen till fast penningvärde, kan hämtas från en rad olika källor. Till att börja med finns på Statistiska centralbyråns hemsida en sammanställning med svenska inflationsdata från 1830 till dags dato att tillgå. Denna sammanställning når man genom att klicka t ex

www.scb.se > "Statistik efter ämne" > "Priser och konsumtion" > "Konsumentprisindex (KPI)" [se direktlänk http://www.scb.se/templates/Product_33769.aspx].

Uppgifter om andra länders inflation kan med fördel hämtas från den Internationella Valutafonden/ *International Monetary Fund*, IMF. IMF utger bl a publikationen *International Financial Statistics*, som innehåller en mängd olika ekonomiska och finansiella uppgifter. För västliga industriländer börjar dataserierna i denna publikation ofta med 1949.

Numer finns också IMF-data att tillgå på nätet. Två gånger per år publicerar IMF sin syn på världsekonomin utveckling i *World Economic Outlook*, som också innehåller en rad statistiska bilagor. De databaser som används för denna publikation skiljer sig delvis från de databaser som ligger till grund för *International Financial Statistics*. Av störst intresse i detta sammanhang, är dock att en del av de databaser som används för *World Economic Outlook* är tillgängliga på IMF:s hemsida, se

www.imf.org > "World Economic Outlook" > "World Economic Outlook Database" [se direktlänk <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2007/01/data/index.aspx>].

Från denna källa kan man erhålla data från 1980 till år 2008, dvs även uppskattningar för närmast kommande år.

Svenska försvarsutgifter mm, 2000 års värde

Källor: Statistisk Årsbok (SÅ), olika upplagor.

Miljoner Svenska kronor (SEK), 2000 års penningvärde

Budget år	Militära och civila försvarsutgifter enligt indelningar i olika upplagor av <i>Statistisk Årsbok</i> [markerat som "SÅ Årgång: Tabellnummer"]										SUMMA Fö-Dept.	Militärt Försvar	Mil. F. / Kal. år	KPI 2000 : 100					
	Departemen- tet m m	Centrala för- valtningar	<i>Försvarskräfterna, bestående av</i>				Vissa ge- samma...	Diverse											
			1) FST	2) Armén	3) Marinen	4) Flygvap.													
1938/39	9,6	-	7,2	2 469,8	1 201,5	819,6	830,4	5,6			5 343,7	5 344		4,38					
1946/47	8,6	281,8	85,4	4 101,0	2 063,0	3 370,7	410,8	1 407,8			11 728,9	11 729		6,22					
1947/48	12,8	206,5	110,2	4 875,6	2 479,4	3 441,6	272,6	247,0			11 645,6	11 646	11 687	6,49					
1948/49	11,0	249,0	125,7	5 215,2	2 656,2	3 990,3	306,0	227,3			12 780,6	12 781	12 213	6,69					
1949/50	10,3	227,7	130,5	5 707,0	3 067,5	4 432,2	257,5	348,3			14 180,9	14 181	13 481	6,72					
1950/51	11,3	237,7	134,8	6 776,3	3 133,1	5 238,6	342,5	454,0			16 328,3	16 328	15 255	7,29					
1951/52	11,4	274,3	157,6	7 572,7	3 586,2	5 496,7	573,5	466,9			18 139,4	18 139	17 234	8,14					
1952/53	11,5	261,4	156,9	8 962,1	4 283,4	6 299,4	588,3	467,0			21 029,9	21 030	19 585	8,50					
1953/54	11,2	345,8	164,6	8 862,3	4 804,8	6 508,6	608,5	579,1			21 896,6	21 897	21 463	8,59					
1954/55	11,5	400,9	172,8	9 666,3	4 302,7	7 928,1	494,1	479,1			23 455,5	23 456	22 676	8,77					
1955/56	12,2	529,6	182,7	10 111,4	4 340,2	7 638,6	530,4	453,8			23 798,9	23 799	23 627	9,09					
1956/57	12,5	627,7	196,3	9 203,6	4 978,2	8 105,2	434,1	472,4			24 030,0	24 030	23 914	9,49					
1957/58	13,5	629,1	192,5	9 148,5	4 610,9	9 719,3	528,0	503,8			25 345,6	25 346	24 688	9,91					
1958/59	13,3	611,7	198,5	9 469,7	4 346,6	9 822,3	510,7	553,5			25 545,9	25 546	25 446	10,2					
1959/60	14,4	874,7	211,4	9 533,9	3 843,2	10 028,2	890,7	766,9			26 163,4	26 163	25 855	10,4					
1960/61	16,0	932,6	213,3	8 515,6	3 483,8	9 755,4	1 169,0	1 324,8			25 410,6	25 411	25 787	10,8					
1961/62	27,1	1 085,6	102,0	8 732,9	3 490,6	10 235,2	1 436,2	2 573,3			27 682,7	27 683	26 547	11,2					
1962/63	32,5	1 095,7	103,9	8 836,8	3 672,7	11 715,8	1 588,2	2 665,2			29 710,8	29 711	28 697	11,6					
	Departemen- tet m m	Centrala för- valtningar	<i>Försvarskräfterna, bestående av</i>				Vissa ge- samma...	FFA	Diverse										
			1) FST	2) Armén	3) Marinen	4) Flygvap.													
1963/64	32,7	1 175,9	111,7	9 595,1	4 159,4	11 576,3	1 708,9	99,3	2 552,1		31 011,3	31 011	30 361	12,0					
1964/65	44,3	---	4 602,6	10 283,6	3 994,4	10 905,2	---	94,7	2 377,5		32 302,3	32 302	31 657	12,5					
1965/66	56,5	---	4 882,9	10 454,9	4 000,2	12 184,8	---	88,9	2 297,8		33 966,1	33 966	33 134	13,2					
	Departemen- tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Gemensam stab	Centrala myndighet.	Institutioner	Utbildnings- anstalter	Fastighets- kostnader	Viss mate- rialskaff.	Bidrag till frivilligorg.	Övrigt ge- mensamt	FFA	Civil- försvar	Diverse				
1966/67	62,2	10 619,8	4 109,0	10 784,6	334,6	1 353,8	1 058,1	77,3	1 840,2	456,8	86,7	764,7	89,6	-	1 856,8	33 494,2	33 494	33 730	13,8
1967/68	78,4	10 099,4	4 206,7	11 282,4	551,9	1 200,5	922,5	78,4	1 771,4	231,8	75,6	756,5	75,6	<u>621,3</u>	1 518,5	33 470,4	32 849	33 172	14,3
1968/69	64,9	9 752,3	4 112,0	10 668,9	1 423,8	1 188,6	1 011,6	78,6	1 941,2	375,2	81,3	888,6	76,6	<u>704,7</u>	1 105,9	33 471,6	32 767	32 808	14,6
1969/70	73,0	10 778,6	4 212,1	10 802,8	673,5	1 204,9	1 123,4	86,7	1 767,6	312,3	78,2	1 054,3	101,7	<u>721,8</u>	3 558,8	36 550,0	35 828	34 298	15,3
1970/71	71,8	10 659,9	4 330,3	10 773,8	659,3	1 185,3	1 134,8	84,6	1 737,5	283,7	90,1	982,0	100,5	<u>671,5</u>	4 129,4	36 895,8	36 224	36 026	16,4
1971/72	89,5	11 073,5	4 519,9	11 343,1	717,6	1 301,8	1 116,0	85,5	1 743,6	322,0	98,0	986,6	106,0	<u>885,7</u>	3 740,2	38 129,1	37 243	36 734	17,5

I denna tabell har beloppen i tabell 1 räknats om till fast/ 2000 års värde med hjälp av konsumentprisindex (kpi). KPI-värden har hämtats från
 - International Monetary Fund: *International Financial Statistics - Yearbook*, olika årgångar, rad 64.
 - SCB-sammanställningen *Levnadskostnadsindex/ KPI, historiska tal 1830-*.

Svenska försvarsutgifter m m, löpande värde; forts från föreg sida

	Departemen tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Operativ ledning	Gemensam myndighet	Civil- försvar	Övrig verksamhet							
1972/73	142,5	13 434,1	5 746,8	12 719,3	1 593,7	3 649,9	<u>704,7</u>	248,7	38 239,8	37 535	37 389	18,7			
1973/74	109,3	13 474,7	5 485,1	12 988,1	1 545,2	3 600,7	<u>716,5</u>	398,5	38 318,1	37 602	37 568	20,2			
1974/75	114,7	14 214,9	5 623,4	13 493,2	1 583,2	3 823,8	<u>681,2</u>	525,5	40 059,4	39 378	38 490	22,2			
1975/76	120,9	14 444,4	5 532,9	13 252,9	1 591,9	3 885,4	<u>703,2</u>	588,0	40 119,6	39 416	39 397	24,5			
1976/77	124,1	13 979,5	5 257,6	13 092,1	1 705,8	3 851,2	<u>764,7</u>	590,2	39 365,5	38 601	39 009	27,2			
1977/78	116,8	15 253,6	5 636,3	13 027,8	1 755,5	3 971,3	<u>808,8</u>	573,2	41 143,4	40 335	39 468	30,0			
1978/79	121,5	14 151,6	5 866,3	14 769,1	1 753,7	4 039,2	<u>840,9</u>	548,1	42 090,5	41 250	40 792	32,6			
1979/80	121,4	15 124,5	5 933,2	13 994,3	1 755,7	3 937,0	<u>834,7</u>	406,4	42 108,0	41 273	41 261	36,0			
1980/81	113,7	15 181,6	6 121,1	14 245,4	1 839,4	3 526,5	<u>986,1</u>	518,4	42 532,9	41 547	41 410	40,6			
1981/82	111,9	15 416,2	6 006,6	13 958,1	1 891,0	3 546,5	<u>1 255,7</u>	483,2	42 669,2	41 414	41 480	44,8			
	Departemen tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Operativ ledning	Gemensam myndighet	Civil- försvar	Ekonom. försvar	Övr total- försvar	Räddnings- tjänst	Övriga ändamål				
1982/83	113,2	14 296,2	6 218,0	12 731,7	1 687,7	3 414,0	<u>1 386,0</u>	<u>961,2</u>	<u>216,4</u>	<u>131,5</u>	267,5	41 423,1	38 728	40 071	48,8
1983/84	91,8	14 498,4	6 290,0	12 807,5	1 705,8	3 306,4	<u>1 893,6</u>	<u>1 028,7</u>	<u>203,4</u>	<u>129,0</u>	288,5	42 243,0	38 988	38 858	52,9
1984/85	74,0	14 288,3	6 135,1	13 303,8	1 654,2	3 140,4	<u>1 823,8</u>	<u>866,1</u>	<u>220,5</u>	<u>91,4</u>	325,2	41 922,9	38 921	38 955	56,9
	Departemen tet m m	Armén	Marinen	Flygvapnet	Operativ ledning	Gemensam myndighet	Civil "Ungf. Civil- försvar"	Psyk. försvar	Övr varu- försörjning	Övriga ändamål					
1985/86	73,9	14 738,3	6 369,1	13 177,4	1 675,7	3 254,2	<u>114,7</u>	<u>1 778,7</u>	<u>8,6</u>	<u>655,0</u>	327,2	42 172,9	39 616	39 269	60,2
1986/87	75,8	14 745,7	6 337,8	13 128,4	1 905,3	3 423,3	<u>322,8</u>	<u>1 690,1</u>	<u>8,9</u>	<u>535,7</u>	626,6	42 800,6	40 243	39 930	62,8
1987/88	64,0	14 404,7	6 350,4	14 032,1	1 888,3	3 297,0	<u>163,3</u>	<u>1 782,2</u>	<u>11,8</u>	<u>629,1</u>	628,1	43 251,0	40 665	40 454	65,9
1988/89	67,5	14 565,9	6 720,2	14 102,7	2 002,8	3 768,5	<u>160,5</u>	<u>1 580,1</u>	<u>11,6</u>	<u>403,7</u>	589,7	43 973,0	41 817	41 241	70,0
1989/90	67,8	15 426,0	7 173,1	14 086,3	1 963,6	2 886,5	<u>219,6</u>	<u>1 753,8</u>	<u>11,5</u>	<u>408,8</u>	521,1	45 656,5	43 263	42 540	75,9
1990/91	64,4	15 892,0	6 595,0	14 366,2	1 763,2	2 698,3	<u>213,0</u>	<u>1 803,4</u>	<u>11,0</u>	<u>281,4</u>	2 105,8	46 858,9	44 550	43 906	83,3
1991/92	62,5	13 619,1	7 102,6	12 855,1	1 449,1	2 244,5	<u>182,0</u>	<u>1 683,7</u>	<u>10,2</u>	<u>331,6</u>	1 657,0	41 197,5	38 990	41 770	88,1
1992/93	60,6	14 096,2	6 281,2	14 529,8	1 427,9	2 254,5	<u>182,8</u>	<u>1 647,5</u>	<u>11,0</u>	<u>429,0</u>	1 048,1	41 968,7	39 698	39 344	91,3
1993/94	62,3	13 663,2	5 911,1	13 710,5	1 793,1	2 410,7	<u>182,6</u>	<u>1 448,9</u>	<u>10,6</u>	<u>283,6</u>	979,4	40 456,4	38 531	39 114	94,4
	" Försvarsmakten "				Närstående myndigheter		Civil "Ungf. Civil- försvar"	Psyk. försvar	Övr varu- försörjning	Övriga ändamål					
1994/95		37 020				772	<u>231</u>	<u>1 338</u>	<u>116</u>	<u>205</u>	<u>539</u>	40 221	37 764	38 147	96,6
1995/96		57 946				630	<u>564</u>	<u>1 881</u>	<u>170</u>	<u>380</u>	<u>1 138</u>	62 708	59 463	38 703	98,0
	Militärt försvar	Civilt försvar	Kust- bevakning	Stödverk- samhet											
1997	37 892	<u>2 177</u>	<u>424</u>	<u>942</u>								41 434	37 892	37 892	98,9
1998	39 135	<u>2 396</u>	<u>449</u>	<u>978</u>								42 957	39 135	39 135	98,7
1999	40 497	<u>2 305</u>	<u>898</u>	<u>981</u>								44 682	40 497	40 497	99,1
2000	41 700	<u>1 982</u>	<u>1 054</u>	<u>968</u>								45 704	41 700	41 700	100,0

Svenska försvarsutgifter m.m. löpande värde: forts från föreg sida

	Försvars- politik	Skydd mot olyckor					
2001	42 775	<u>1 067</u>		43 843	42 775	42 775	102,4
2002	41 491	<u>1 136</u>		42 627	41 491	41 491	104,6
2003	41 206	<u>1 129</u>		42 335	41 206	41 206	106,6
2004	38 877	<u>1 167</u>		40 043	38 877	38 877	107,0
2005	37 818	<u>3 248</u>		41 067	37 818	37 818	107,5
.							
.							

2. Ekonomistyrningsverket, ESV

Både översiktlig och ganska detaljerad statistik över statens inkomster och utgifter publiceras numera av Ekonomistyrningsverket, ESV. Tidigare låg detta ansvar på Riksrevisionsverket (RRV), men denna myndighet delades 1998 i en revisionsmyndighet, RRV, och en ekonomistyrningsmyndighet (dvs ESV). Fram till och med budgetåret 1979/80 publicerade således det dåvarande RRV årsboken ”*Utdrag ur Rikshuvudboken*”, som från och med 1980/81 i stället fick namnet ”*Statsbudgetens utfall*”. Vid den nyss nämnda delningen fick ESV i uppgift att utge denna publikation.

Denna skrift finns, tillsammans med en del liknande publikationer, sedan några år tillgängliga på ESV:s hemsida, se <http://www.esv.se/> > Statens finanser.

Klickar man därefter vidare > ”Årligt utfall på statsbudgeten” kommer man till en sajt som ger en överblick av de sammanställningar och publikationer som ESV utger [se direktlänk <http://www.esv.se/statensfinanser/statsbudgeten/arlignutfall.4.1f3f4fcea3ced188000465.html>].

Man kan från denna ESV-sajt ladda ned tidsserier till och med år 2005, både i pdf- och excelformat. I detta kapitel kommer flera tabeller att återges från denna ESV-sammanställning, och från andra liknande ESV-dokument. Sammanfattningsvis kan man således säga att ESV publicerar främst översiktliga men även mer detaljerade data, huvudsakligen i enlighet med statsbudgetens indelningar men även enligt en funktionell definition. Detta kapitel är därför disponerat så att de fyra slagen av uppgifter behandlas i tur och ordning [dvs vad man skulle kunna kalla ”översiktliga budgetdata”; ”översiktliga funktionella data”; ”detaljerade budgetdata”; samt ”detaljerade funktionella data”].

I den nämnda ESV-sammanställningen ges till att börja med en **allmän översikt** av statens **budgetmässiga** utgifter i tabellerna 15 och 15.1- 15.3. För budgetåren 1980/81- 1994/95 görs denna redovisning per huvudtitel/ departement, från och med 1995 i stället per utgiftsområden, ”uo”. På siduppslaget 12-13 återges en nedladdad version av dessa tabeller 15.1- 3 (låt vara att dessa på uppslaget återges i kronologisk ordning i stället för som i ESV:s sammanställning med de senaste åren först). De belopp som anges för ”IV Försvarsdepartementet” har som synes här även markerats med en gul färgmarkering; dessutom har den procentandel som försvarsutgifterna utgör av samtliga utgifter beräknats.

På den följande sidan 14 (”vänstersidan av det följande uppslaget”) återges på ett liknande sätt motsvarande belopp för perioden 1995- 2005, nedladdade från nämnda tabell 15. På motstående sida 15 har denna kompletterats med uppgifter ur ESV:s senaste *Budgetprognos 2007:1* (vilken dock bara finns tillgänglig som pdf-fil) som där återges i ett liknande format. Med ”2007 SB” menas de belopp som angavs i 2007 års Statsbudget, med 2007*- 2010* de prognoser som ESV gjort beträffande utgiftsutvecklingen för olika utgiftsområden.

Jämfört med en del andra huvudtitlar och utgiftsområden kan försvarsanslaget synas vara ganska stabilt. Från och med 1985/86 tillkom till exempel ”Miljö- och energidepartementet” som ny

Tabell 15.3

Statsbudgetens utgifter fördelade efter huvudtitel (departement) 1980/81–1984/85 enligt 1984/85 års struktur.1 Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to budget heading (ministry) 1980/81-1984/85 according to the budget structure of 1984/85. Million SEK

Huvudtitel	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85
I Kungl hov- och slottsstaterna	22	25	27	29	31
II Justitiedepartementet	7 107	7 721	8 470	9 093	9 628
III Utrikesdepartementet	5 376	6 040	6 829	7 592	7 705
IV Försvarsdepartementet	17 814	19 843	20 195	22 328	23 858
V Socialdepartementet	55 716	62 207	65 270	70 441	76 629
VI Kommunikationsdepartementet	10 867	12 134	13 297	15 822	13 018
VII Finansdepartementet	13 275	13 394	12 880	13 744	15 271
VIII Utbildningsdepartementet	29 082	31 508	33 104	35 489	37 779
IX Jordbruksdepartementet	7 291	6 453	6 560	6 583	6 176
X Arbetsmarknadsdepartementet					
XI Bostadsdepartementet	15 427	17 545	19 408	21 501	25 232
XII Industridepartementet	12 159	15 226	21 992	12 039	14 415
XIII Civildepartementet	3 334	3 283	3 380	3 656	4 037
XIV Riksdagen och dess myndigheter	352	472	521	472	457
XV Räntor på statsskulden m m	23 765	27 724	48 196	60 387	75 234
XVI Oförutsedda utgifter	19	9	23	1	-7
Förändring i disposition av rörliga krediter	455	-1 242	848	383	-1 144
Summa utgifter per huvudtitel	202 061	222 340	260 999	279 559	308 317

1) I statsbudgeten kan anslag flyttas mellan olika huvudtitlar. För att få jämförbarhet över tiden redovisas här tidigare år enligt 1984/85 års struktur.

Pga detta kan summa huvudtitel avvika mot andra tabeller.

Försvar/ Summa utgifter (%)	8,8%	8,9%	7,7%	8,0%	7,7%
-----------------------------	------	------	------	------	------

Tabell 15.2

Statsbudgetens utgifter fördelade efter huvudtitel (departement) 1985/86–1989/90 enligt 1989/90 års struktur.1 Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to budget heading (ministry) 1985/86-1989/90 according to the budget structure of 1989/90. Million SEK

Huvudtitel	1985/86	1986/87	1987/88
I Kungl hov- och slottsstaterna	33	36	38
II Justitiedepartementet	4 319	4 513	4 854
III Utrikesdepartementet	9 179	9 261	11 155
IV Försvarsdepartementet	25 508	26 867	28 523
V Socialdepartementet	79 283	85 459	91 925
VI Kommunikationsdepartementet	11 222	12 618	11 320
VII Finansdepartementet	17 312	18 312	20 347
VIII Utbildningsdepartementet	41 380	43 142	46 611
IX Jordbruksdepartementet	5 937	6 939	5 844
X Arbetsmarknadsdepartementet	21 883	24 435	25 003
XI Bostadsdepartementet	13 828	17 971	16 613
XII Industridepartementet	10 234	4 195	3 480
XIII Civildepartementet	10 150	11 114	10 108
XIV Miljö- och energidepartementet	5 080	5 949	7 223
XV Riksdagen och dess myndigheter	358	371	398
XVI Räntor på statsskulden m m	66 509	63 812	53 410
XVII Oförutsedda utgifter	28	5	3
XVIII Ökad disposition av rörliga krediter	-341	270	-187
Summa utgifter per huvudtitel	321 901	335 267	336 669

1) I statsbudgeten kan anslag flyttas mellan olika huvudtitlar. För att få jämförbarhet över tiden redovisas här tidigare år enligt 1989/90 års struktur.

Pga detta kan summa huvudtitel avvika mot andra tabeller.

	7,9%	8,0%	8,5%
--	------	------	------

Fortsättning från föregående sida, "tabell 15.2".

1988/89	1989/90
44	52
5 362	6 352
12 180	13 939
30 761	34 620
98 498	106 211
13 496	18 223
22 318	27 468
46 063	50 409
5 479	5 558
26 310	28 283
18 124	23 909
3 439	3 038
11 435	13 515
2 429	2 020
488	586
53 179	63 696
20	13
-26	248
349 600	398 140

Tabell 15.1

Statsbudgetens utgifter fördelade efter huvudtitel (departement) 1990/91–1994/95 enligt 1994/95 års struktur.¹ Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to budget heading (ministry) 1990/91-1994/95 according to the budget structure of 1994/95. Million SEK

Huvudtitel	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95
I Statschefen och regeringen	101	95	115	135	1 599
II Justitiedepartementet	17 160	17 886	18 646	18 190	19 414
III Utrikesdepartementet	15 626	16 709	17 315	17 790	16 418
IV Försvarsdepartementet	38 742	35 875	38 317	38 191	38 833
V Socialdepartementet	119 912	128 496	133 060	129 057	134 444
VI Kommunikationsdepartementet	16 415	17 904	25 483	26 634	29 894
VII Finansdepartementet	56 972	70 886	124 015	122 261	101 313
VIII Utbildningsdepartementet	57 002	59 606	53 271	36 191	38 299
IX Jordbruksdepartementet	8 179	12 165	8 458	6 915	6 038
X Arbetsmarknadsdepartementet	27 710	38 465	46 120	39 870	46 300
XI Kulturdepartementet	10 125	10 690	14 611	14 874	15 121
XII Näringsdepartementet	4 625	5 231	8 134	4 205	3 201
XIII Civildepartementet	2 271	2 193	2 259	2 122	2 201
XIV Miljö- och naturresursdepartementet	1 478	1 594	1 988	2 143	2 275
XV Riksdagen och dess myndigheter	601	636	650	706	851
XVI Räntor på statsskulden m.m.	61 033	60 043	73 090	94 736	123 201
XVII Oförutsedda utgifter	37	11	14	6	19
Summa utgifter per huvudtitel	437 989	478 485	565 546	554 026	579 421

1) I statsbudgeten kan anslag flyttas mellan olika huvudtitlar. För att få jämförbarhet över tiden redovisas här tidigare år enligt 1994/95 års struktur. Pga detta kan summa huvudtitel avvika mot andra tabeller.

Försvar (%)	8,8%	8,7%
-------------	------	------

8,8%	7,5%	6,8%	6,9%	6,7%
------	------	------	------	------

Tabell 15

Statsbudgetens utgifter fördelade på utgiftsområden m.m.1995–2005 enligt 2005 års struktur.¹ Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to expenditure area 1995–2005 according to the budget structure of 2005. Million SEK

Utgiftsområde	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 Rikets styrelse	4 932	5 056	5 565	6 136	6 450	6 711	7 268	7 333	7 505	7 539	7 673
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	2 030	6 418	10 665	10 039	9 085	8 913	9 582	8 838	8 957	9 221	10 972
3 Skatt, tull och exekution	6 524	7 115	7 006	7 167	7 299	7 567	7 824	8 049	8 284	8 569	8 572
4 Rättsväsendet	19 208	19 968	19 889	20 109	20 915	21 920	22 757	24 052	25 513	26 318	27 025
5 Internationell samverkan	1 947	1 675	822	831	968	1 093	1 160	1 137	1 115	1 267	1 365
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	40 155	~~25 806~~	40 933	42 354	44 280	46 165	44 895	44 588	45 129	42 846	43 591
7 Internationellt bistånd	12 101	12 092	12 139	11 479	12 418	15 317	16 989	15 684	15 912	19 907	22 260
8 Invandrare och flyktingar	8 567	4 604	3 583	4 186	4 402	4 472	5 282	6 695	7 724	7 466	6 918
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	18 208	24 588	24 218	23 124	24 519	28 573	29 492	31 040	34 068	36 809	38 473
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	31 535	37 053	35 650	39 745	88 477	97 937	107 316	112 889	121 464	122 916	127 049
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	65 072	64 506	63 134	62 684	34 450	33 538	33 839	33 794	51 954	51 229	46 120
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	32 445	33 962	32 602	35 910	41 175	44 596	48 289	50 197	52 223	53 925	55 467
13 Arbetsmarknad	29 665	56 152	78 230	75 339	75 414	65 613	58 627	60 968	64 228	67 481	69 568
14 Arbetsliv	41 368	36 436	4 533	1 598	1 256	1 268	1 047	1 066	1 128	1 091	1 153
15 Studiestöd	12 558	11 909	15 983	21 919	19 676	19 681	19 089	20 668	19 863	20 833	19 779
16 Utbildning och universitetsforskning	23 530	23 453	25 122	27 737	29 148	31 363	33 259	40 871	42 046	43 981	43 695
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	6 457	7 238	7 179	7 345	7 558	7 589	7 814	8 095	8 352	8 739	8 968
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	44 790	40 346	30 739	22 189	17 057	11 716	10 434	8 736	8 805	8 723	8 737
19 Regional utveckling	2 812	2 518	2 933	3 428	3 711	2 998	3 209	3 219	3 421	3 301	3 286
20 Allmän miljö- och naturvård	1 705	1 542	1 894	1 750	1 964	2 056	2 380	2 934	2 754	3 330	4 254
21 Energi	1 323	948	593	867	1 101	1 731	1 950	2 253	1 906	2 069	1 396
22 Kommunikationer	30 131	27 317	24 173	26 997	25 225	25 003	24 391	24 530	25 281	29 139	31 833
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	8 646	9 638	10 855	11 826	11 914	9 727	16 627	13 922	9 615	12 219	17 408
24 Näringsliv	3 790	3 142	3 230	2 936	3 447	3 976	3 348	3 453	3 330	3 690	3 775
25 Allmänna bidrag till kommuner	48 489	78 237	87 330	96 784	102 542	97 535	100 639	102 333	72 400	69 834	57 325
26 Statskuldsräntor m.m.	104 767	99 540	98 367	113 405	89 885	90 213	81 260	67 340	42 173	52 718	32 657
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	15 447	16 774	20 181	21 210	20 884	22 295	23 272	20 648	18 322	25 563	25 635
Summa utgiftsområden	618 201	658 831	667 552	699 094	705 222	709 566	722 036	725 332	703 470	740 723	724 956
Kassamässig korrigering ²	-38 529	88 489	-1 961	386	-44 142	-35 412	-34 426	-48 596	-7 282	-6 098	-3 269
Riksgäldskontorets nettoutlåning	24 482	-125 840	-10 435	-2 828	-17 933	23 914	28 769	50 262	12 094	10 305	10 084
Summa utgifter	604 154	621 480	655 156	696 652	643 147	698 068	716 379	726 998	708 283	744 931	731 771
Försvar/ Summa utgifter (%)	6,6%	4,3%	6,2%	6,1%	6,9%	6,6%	6,3%	6,1%	6,4%	5,8%	6,0%

1) I statsbudgeten kan anslag flyttas mellan olika utgiftsområden. För att få jämförbarhet över tiden redovisas här tidigare år enligt 2005 års struktur. Pga detta kan summa utgiftsområde avvika mot andra tabeller.

2) Utfallet för den kassamässiga korrigeringen avseende 2004, 2003 och 2002 har korrigerats med hänsyn till ett tidigare fel i redovisningen av statens lånebehov.

Anm. Från och med 1997 har statsbudgetens omfattning utvidgats så att saldot är identiskt med statens lånebehov (med omvänt tecken). Riksgäldskontorets nettoutlåning och en kassamässig korrigeringspost har lagts till de summer. År 1995 och 1996 har här korrigerats på detta sätt för att få samma struktur samtliga år.

Källa: ESV

Tabell 2. Statsbudgetens utgifter m.m. 2006-2010

Miljarder kronor, löpande värden

Utgiftsområde	2006	2007 SB	2007*	2008*	2009*	2010*
1 Rikets styrelse	10,6	10,7	10,5	10,4	10,8	11,1
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	11,8	11,9	12,1	11,1	11,5	12,1
3 Skatt, tull och exekution	9,0	9,3	9,4	9,5	9,5	9,5
4 Rättsväsendet	28,5	30,8	30,7	31,9	32,8	33,7
5 Internationell samverkan	1,4	1,5	1,5	1,5	1,6	1,6
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	44,3	44,2	46,2	45,6	47,0	47,9
7 Internationellt bistånd	25,9	26,7	26,4	29,9	31,5	33,0
8 Invandrare och flyktingar	4,5	5,0	5,5	5,8	6,2	6,2
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	42,2	46,9	46,4	51,2	52,1	52,3
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	125,7	122,4	122,6	123,3	124,5	126,6
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	45,0	44,2	43,9	43,0	42,3	41,5
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	60,1	62,6	62,2	63,8	65,7	67,9
13 Arbetsmarknad	71,6	66,7	61,3	56,0	56,0	60,7
14 Arbetsliv	1,2	1,4	1,1	0,8	0,9	1,0
15 Studiestöd	20,1	20,7	19,4	19,4	20,2	21,4
16 Utbildning och universitetsforskning	46,5	44,2	44,2	46,2	47,8	49,0
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	9,6	10,1	10,1	10,1	10,3	10,5
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	6,5	5,7	6,2	5,5	5,2	4,6
19 Regional utveckling	3,3	3,2	3,6	3,6	3,5	2,9
20 Allmän miljö- och naturvård	4,5	4,6	4,2	4,5	4,6	4,7
21 Energi	1,6	2,7	2,2	2,3	2,0	1,6
22 Kommunikationer	31,0	33,9	34,5	35,4	35,6	37,1
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	21,0	18,0	17,7	17,0	16,7	16,7
24 Näringsliv	3,9	4,1	4,0	4,3	4,3	4,4
25 Allmänna bidrag till kommuner	60,2	72,8	73,1	77,3	77,3	77,3
26 Statsskuldräntor m.m.	49,5	43,2	42,9	40,0	39,9	39,3
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	25,9	28,9	26,3	30,9	20,6	28,2
Summa utgiftsområden	765,5	776,0	768,1	780,2	780,4	802,8
Kassamässig korrigering	-1,1	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	27,5	14,6	10,7	11,8	8,9	7,6
Summa utgifter	791,9	790,6	778,6	792,0	789,2	810,3
Försvar/ Summa utgifter (%)	5,6%	5,6%	5,9%	5,8%	6,0%	5,9%

Källa: ESV, Budgetprognos 2007:1, Tabell 2 sid 10

huvudtitel, och från bå 1990/91 gjordes en större förändring med det nya ”Kulturdepartementet” och ”Näringsdepartementet” som nya titlar.

I mitten av 1990-talet förändrades – som tidigare påpekats – budgetåret till att löpa per kalenderår. Det belopp som på sid 14 återges för försvar år 1996 – om ”26 006” miljoner kronor – är uppenbarligen felaktigt, och har därför markerats med en överkorsning. Måne kan detta bero på att någon felaktig omräkning gjorts vid övergången till ett nytt budgetår. Dessvärre har detta belopp, som ju innebär att de svenska försvarsutgifterna skulle ha minskat med mer än en tredjedel 1996, för att sedan under 1997 komma tillbaka till sin tidigare nivå, citerats i en mängd sammanhang, som både Statistisk Årsbok, och även olika internationella sammanställningar, som *SIPRI Yearbook* (som uppenbarligen citerat SÅ).

På de följande siduppslagen 18-21 har dessa ESV-tabeller räknats om till ett fast/ 2000 års penningvärde med hjälp av det konsumentprisindex, kpi, och den inflationstakt som anges nederst på dessa sidor. Även i detta kapitel återges således tabeller med uppgifter i fast penningvärde med samma slags layout, som tidigare brukats för belopp i löpande värde. De belopp som där återges illustreras även med hjälp av olika diagram på sidorna 18-25. Som redan påpekats, ersatte i mitten av 1990-talet en ny indelning med utgiftsområden den tidigare indelningen per departement. Det är väl därför egentligen inte möjligt att jämföra de olika indelningarna med varandra, med mindre än att man i stort sett har tillgång till de ekonomisystem som ESV har. Icke desto mindre har på sid 23, som en jämförelse för andra delen av 90-talet, dessa utgiftsområden parats ihop till en låt vara grov indelning som påminner om den tidigare indelningen per departement. (I detta diagram har även en överkorsning gjorts av det felaktiga beloppet för försvar 1996.)

Som redan nämnts i föregående kapitel kan uppgifter om svensk inflation till att börja med hämtas från olika sammanställningar gjorda av SCB. SCB publicerar emellertid inga uppgifter om den långsiktiga inflationsutvecklingen. För den sortens uppgifter får man i stället vända sig till Konjunkturinstitutet, dvs den myndighet som i Sverige är ansvarig för att ta fram prognoser, som underlag för svensk ekonomisk politik. Konjunkturinstitutet publicerar därför en rad löpande rapporter med olika makroekonomiska data. Av störst intresse i detta sammanhang är sammanställningen ”*Svensk ekonomi 2009- 2015*”, som finns publicerad på Konjunkturinstitutets hemsida och från vilken de inflationsdata som används i tabellen för åren 2006-10 på sid 21 har hämtats. En excelversion av denna sammanställning når man genom att klicka

www.konj.se > Statistik > Konjunkturläget > Svensk ekonomi 2009-2015.

[se direktmlänk

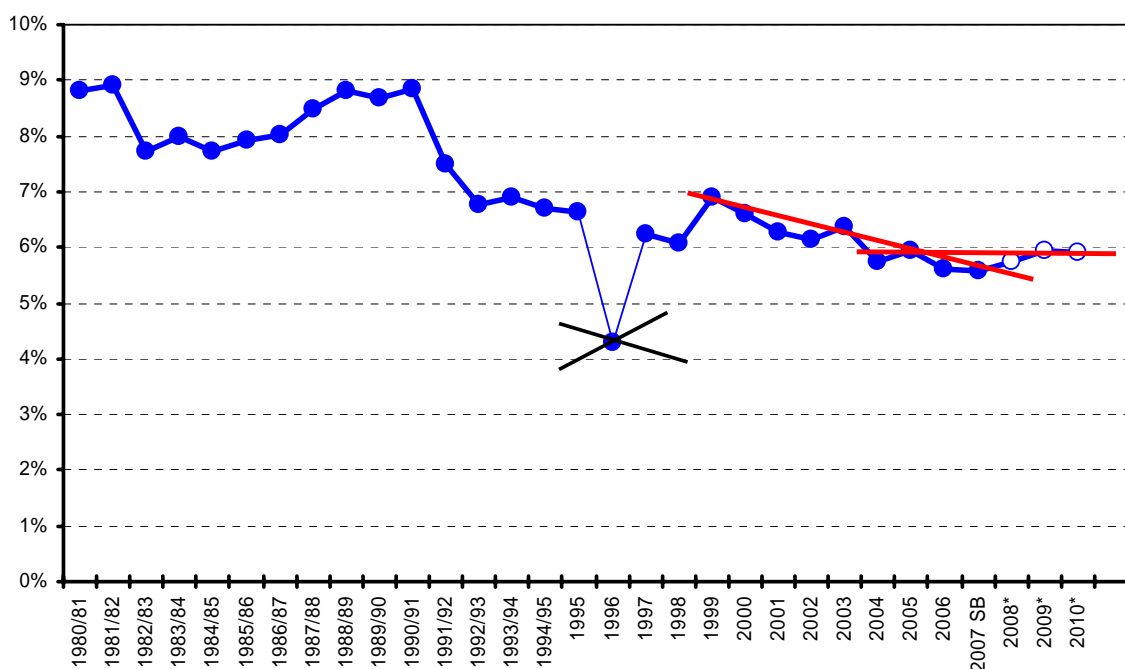
<http://www.konj.se/statistik/konjunkturlaget/svenskekonomi20092015.4.514cc05910c58eb13ad800010109.html>].

Betraktar man dessa tabeller och diagram kan man således dra flera slutsatser, både om Sveriges statsfinanser och om landets försvarsutgifter. Till att börja med kan konstateras att storleken för olika huvudtitlar och utgiftsområden varierar kraftigt. Bå 1994/95 uppgick t ex utgifterna för ”Riksdagen” till 850 miljoner kronor, medan ”Socialdepartementet” hade utgifter som var mer än 150 gånger så stora, om 134 miljarder, medan statskuldräntorna uppgick till 123 miljarder. År 2005 var utgifterna för ”Arbetsliv” en miljard, medan utgiftsområdet ”Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp” omfattade 118 miljarder kronor. Just detta utgiftsområde ökade f ö mycket snabbt under åren 1995-2005. Just detta förhållande framgår även av diagrammen, då det inte är helt lätt att rita något bra diagram när skillnaden mellan olika objekt är så stor.

Från ett statsfinansiellt perspektiv har ”försvaret”, som tidigare påpekats, utgjort en ganska stabil post (med undantag av den felaktiga uppgiften för 1996), som inte förändrats särskilt mycket. Andra poster har däremot varierat kraftigt, och i en del fall kan även *förändringarna* för vissa poster vara betydligt större än omslutningen för en annan post. Vilket krasst uttryckt innebär att perspektiven torde skilja mellan olika verksamheter: vad som för ett område framstår som en förändring, är helheten inom ett annat område. Som knappast behöver påpekas utgör statsskuldräntorna – se t ex diagrammen på sid 24-25 – en tidvis ganska kraftigt svängande utgift. Vissa år har förändringarna i ränteutgifter uppgått till belopp motsvarande mer än hälften av försvarsutgifterna. Rent statsfinansiellt innebär således detta – ”allt annat lika” – att om de svenska försvarsutgifterna av något visst politiskt skäl skulle behöva höjas, skulle en sådan höjning inte innebära någon större statsfinansiell börda.

Indirekt illustrerar detta även varför ett mått som ”försvarsutgifter/ totala statsutgifter” helst inte bör användas. För att få en uppfattning om vilken ekonomisk börda försvar (eller någon annan verksamhet för den delen) är måttet ”försvarsutgifter/ nationalinkomst” betydligt bättre. Icke desto mindre förekommer och används uppgifter om försvarets andel av de statliga utgifterna. Man skall därför beakta att helt andra förhållanden än försvarsrelaterade, påverkar hur försvarets andel av de statliga utgifterna utvecklas. För det fall att en regering av olika ekonomisk-politiska skäl vill bedriva en expansiv politik och öka de statliga utgifterna, kommer försvarets andel att minska. Samma sak inträffar även när ett högre ränteläge kan komma att öka ränteutgifter och därmed de samlade statliga utgifterna. Liknande förhållanden kan även inträffa om en regering av t ex administrativa skäl förändrar arbetsfördelningen mellan den statliga och kommunala nivån. Om t ex en viss verksamhet och därtill hörande medelstilldelning t ex flyttas från en statlig nivå till en kommunal, medför ju detta att försvarets andel av de samlade statliga utgifterna kan komma att öka.

Sett över en längre tidsperiod kan man dock märka en tendens till att försvarets andel minskar, till följd av att andra slag av statliga utgifter ökat mer än försvarsbudgeten. Detta förhållande framgår av de gulmarkerade procentandelarna i tabellerna ovan, som även illustreras med hjälp av nedanstående diagram över försvarsutgifternas andel av statsutgifterna.

"Tabell 15.3*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

Statsbudgetens utgifter fördelade efter huvudtitel (departement) 1980/81–1984/85
enligt 1984/85 års struktur.1 Miljoner kronor

Huvudtitel	1980/81	1981/82	1982/83	1983/84	1984/85
I Kungl hov- och slottsstaterna	54	56	55	56	54
II Justitiedepartementet	17 486	17 216	17 374	17 204	16 918
III Utrikesdepartementet	13 228	13 469	14 008	14 363	13 538
IV Försvarsdepartementet	43 829	44 248	41 423	42 243	41 923
V Socialdepartementet	137 086	138 718	133 881	133 270	134 648
VI Kommunikationsdepartementet	26 738	27 057	27 275	29 933	22 874
VII Finansdepartementet	32 663	29 868	26 420	26 003	26 833
VIII Utbildningsdepartementet	71 554	70 261	67 903	67 143	66 383
IX Jordbruksdepartementet	17 939	14 390	13 455	12 455	10 853
X Arbetsmarknadsdepartementet					
XI Bostadsdepartementet	37 956	39 123	39 808	40 679	44 337
XII Industridepartementet	29 917	33 952	45 110	22 777	25 329
XIII Civildepartementet	8 203	7 320	6 933	6 918	7 093
XIV Riksdagen och dess myndigheter	866	1 053	1 069	892	802
XV Räntor på statsskulden m m	58 472	61 823	98 859	114 248	132 198
XVI Oförutsedda utgifter	46	20	47	1	-12
Förändring i disposition av rörliga krediter	1 120	-2 769	1 740	725	-2 011
Summa utgifter per huvudtitel	497 158	495 805	535 358	528 910	541 761
KPI (2000 = 100)	40,64	44,84	48,75	52,86	56,91
Inflation (%)		10,3%	8,7%	8,4%	7,7%

"Tabell 15.2*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

Statsbudgetens utgifter fördelade efter huvudtitel (departement)
1985/86–1989/90 enligt 1989/90 års struktur.1 Miljoner kronor

Huvudtitel	1985/86	1986/87	1987/88
I Kungl hov- och slottsstaterna	55	57	58
II Justitiedepartementet	7 177	7 189	7 361
III Utrikesdepartementet	15 252	14 753	16 914
IV Försvarsdepartementet	42 384	42 801	43 251
V Socialdepartementet	131 736	136 142	139 391
VI Kommunikationsdepartementet	18 647	20 100	17 165
VII Finansdepartementet	28 766	29 172	30 853
VIII Utbildningsdepartementet	68 756	68 727	70 679
IX Jordbruksdepartementet	9 865	11 054	8 862
X Arbetsmarknadsdepartementet	36 360	38 926	37 914
XI Bostadsdepartementet	22 976	28 629	25 192
XII Industridepartementet	17 005	6 683	5 276
XIII Civildepartementet	16 865	17 706	15 328
XIV Miljö- och energidepartementet	8 440	9 478	10 953
XV Riksdagen och dess myndigheter	594	591	604
XVI Räntor på statsskulden m m	110 511	101 657	80 989
XVII Oförutsedda utgifter	47	8	4
XVIII Ökad disposition av rörliga krediter	-566	430	-283
Summa utgifter per huvudtitel	534 869	534 101	510 511
	60,18	62,77	65,95
	5,8%	4,3%	5,1%

Fortsättning från föregående sida, "tabell 15.2".

	1988/89	1989/90
	63	68
	7 665	8 373
	17 412	18 374
	43 973	45 634
	140 805	140 002
	19 293	24 021
	31 904	36 207
	65 848	66 446
	7 833	7 326
	37 611	37 281
	25 909	31 515
	4 915	4 005
	16 347	17 815
	3 473	2 663
	698	773
	76 021	83 961
	28	16
	-37	327
	499 763	524 808

KPI (2000 = 100)	69,95	75,86
Inflation (%)	6,1%	8,4%

"Tabell 15.1*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

Statsbudgetens utgifter fördelade efter huvudtitel (departement) 1990/91–1994/95 enligt 1994/95 års struktur.¹ Miljoner kronor

Huvudtitel	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95
I Statschefen och regeringen	121	108	126	143	1 656
II Justitiedepartementet	20 591	20 296	20 423	19 269	20 108
III Utrikesdepartementet	18 750	18 961	18 965	18 845	17 005
IV Försvarsdepartementet	46 488	40 709	41 968	40 457	40 221
V Socialdepartementet	143 886	145 811	145 739	136 713	139 248
VI Kommunikationsdepartementet	19 697	20 317	27 911	28 214	30 962
VII Finansdepartementet	68 363	80 438	135 832	129 514	104 933
VIII Utbildningsdepartementet	68 399	67 638	58 347	38 338	39 668
IX Jordbruksdepartementet	9 814	13 804	9 264	7 325	6 254
X Arbetsmarknadsdepartementet	33 250	43 648	50 515	42 235	47 954
XI Kulturdepartementet	12 149	12 130	16 003	15 756	15 661
XII Näringsdepartementet	5 550	5 936	8 909	4 454	3 315
XIII Civildepartementet	2 725	2 489	2 474	2 248	2 280
XIV Miljö- och naturresursdepartementet	1 774	1 809	2 177	2 270	2 356
XV Riksdagen och dess myndigheter	721	722	712	748	881
XVI Räntor på statsskulden m.m.	73 235	68 134	80 055	100 356	127 603
XVII Oförutsedda utgifter	44	12	15	6	20
Summa utgifter per huvudtitel	525 557	542 960	619 437	586 892	600 125
	83,34	88,13	91,30	94,40	96,55
	9,9%	5,7%	3,6%	3,4%	2,3%

"Tabell 15*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

Statsbudgetens utgifter fördelade på utgiftsområden m.m.1995–2005 enligt 2005 års struktur.¹ Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to expenditure area 1995–2005 according to the budget structure of 2005. Million SEK

Utgiftsområde	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1 Rikets styrelse	5 048	5 143	5 627	6 217	6 509	6 711	7 097	7 011	7 040	7 046	7 138
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	2 078	6 529	10 784	10 171	9 167	8 913	9 357	8 449	8 402	8 618	10 206
3 Skatt, tull och exekution	6 678	7 238	7 084	7 261	7 365	7 567	7 641	7 695	7 771	8 009	7 974
4 Rättsväsendet	19 660	20 314	20 110	20 374	21 105	21 920	22 223	22 994	23 933	24 596	25 139
5 Internationell samverkan	1 992	1 703	831	841	976	1 093	1 133	1 087	1 046	1 184	1 270
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	41 100	27 066	41 389	42 912	44 682	46 165	43 843	42 627	42 335	40 043	40 550
7 Internationellt bistånd	12 386	12 301	12 274	11 630	12 531	15 317	16 591	14 994	14 927	18 605	20 707
8 Invandrare och flyktingar	8 769	4 683	3 623	4 241	4 442	4 472	5 158	6 401	7 246	6 977	6 436
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	18 636	25 014	24 488	23 428	24 741	28 573	28 800	29 675	31 959	34 401	35 789
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	32 278	37 694	36 047	40 268	89 281	97 937	104 800	107 925	113 944	114 875	118 186
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	66 604	65 621	63 836	63 510	34 763	33 538	33 046	32 308	48 737	47 878	42 903
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	33 209	34 550	32 965	36 383	41 549	44 596	47 157	47 989	48 990	50 397	51 597
13 Arbetsmarknad	30 364	57 123	79 100	76 331	76 099	65 613	57 253	58 287	60 252	63 066	64 714
14 Arbetsliv	42 342	37 066	4 584	1 619	1 267	1 268	1 022	1 019	1 059	1 020	1 072
15 Studiestöd	12 853	12 115	16 160	22 208	19 855	19 681	18 641	19 759	18 633	19 470	18 399
16 Utbildning och universitetsforskning	24 083	23 859	25 402	28 102	29 413	31 363	32 480	39 073	39 443	41 104	40 647
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	6 609	7 364	7 259	7 442	7 626	7 589	7 631	7 739	7 834	8 167	8 342
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	45 845	41 043	31 081	22 482	17 212	11 716	10 190	8 352	8 260	8 153	8 127
19 Regional utveckling	2 878	2 561	2 966	3 474	3 745	2 998	3 133	3 078	3 209	3 085	3 056
20 Allmän miljö- och naturvård	1 745	1 569	1 915	1 773	1 982	2 056	2 324	2 805	2 584	3 112	3 957
21 Energi	1 354	965	600	879	1 111	1 731	1 905	2 154	1 788	1 934	1 299
22 Kommunikationer	30 841	27 789	24 442	27 352	25 454	25 003	23 819	23 451	23 715	27 233	29 612
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	8 849	9 805	10 976	11 982	12 023	9 727	16 237	13 309	9 019	11 419	16 194
24 Näringsliv	3 880	3 197	3 266	2 975	3 478	3 976	3 270	3 301	3 123	3 448	3 512
25 Allmänna bidrag till kommuner	49 630	79 590	88 302	98 059	103 474	97 535	98 281	97 832	67 918	65 265	53 326
26 Statsskuldräntor m.m.	107 233	101 261	99 461	114 899	90 701	90 213	79 355	64 378	39 562	49 269	30 379
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	15 811	17 064	20 405	21 489	21 074	22 295	22 726	19 740	17 188	23 891	23 847
Summa utgiftsområden	632 754	670 225	674 977	708 302	711 627	709 566	705 114	693 434	659 916	692 265	674 378
Kassamässig korrigerig ²	-39 436	90 019	-1 983	391	-44 543	-35 412	-33 620	-46 459	-6 831	-5 699	-3 041
Riksgäldskontorets nettoutlåning	25 058	-128 016	-10 551	-2 865	-18 095	23 914	28 095	48 052	11 346	9 631	9 381
Summa utgifter	618 376	632 228	662 443	705 827	648 988	698 068	699 589	695 027	664 431	696 197	680 717
KPI (2000 = 100)	97,7	98,3	98,9	98,7	99,1	100,0	102,4	104,6	106,6	107,0	107,5
Inflation (%)	2,4%	0,6%	0,6%	-0,2%	0,4%	0,9%	2,4%	2,1%	1,9%	0,4%	0,5%

"Tabell 2*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

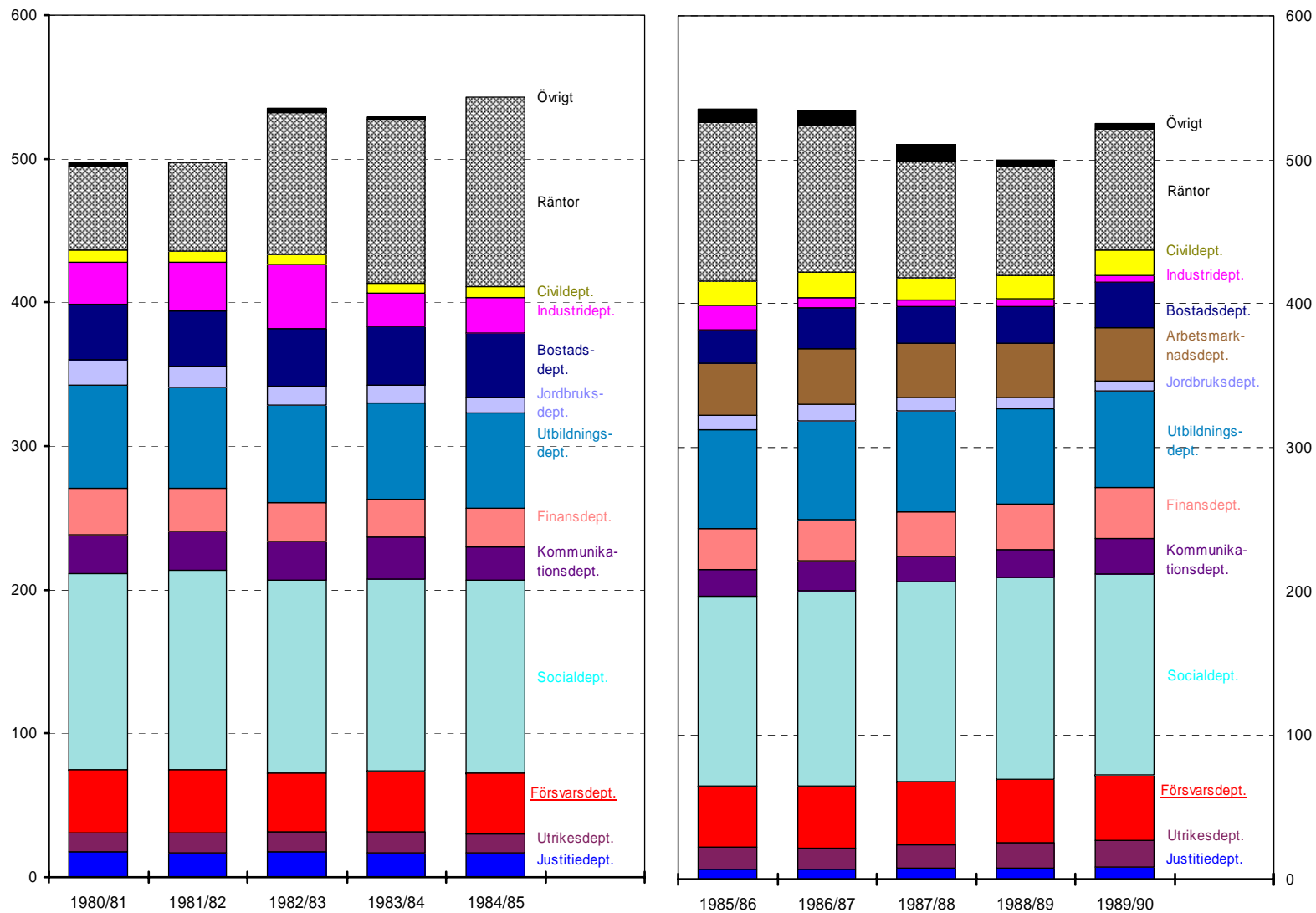
Statsbudgetens utgifter m.m. 2006-2010

Miljarder kronor

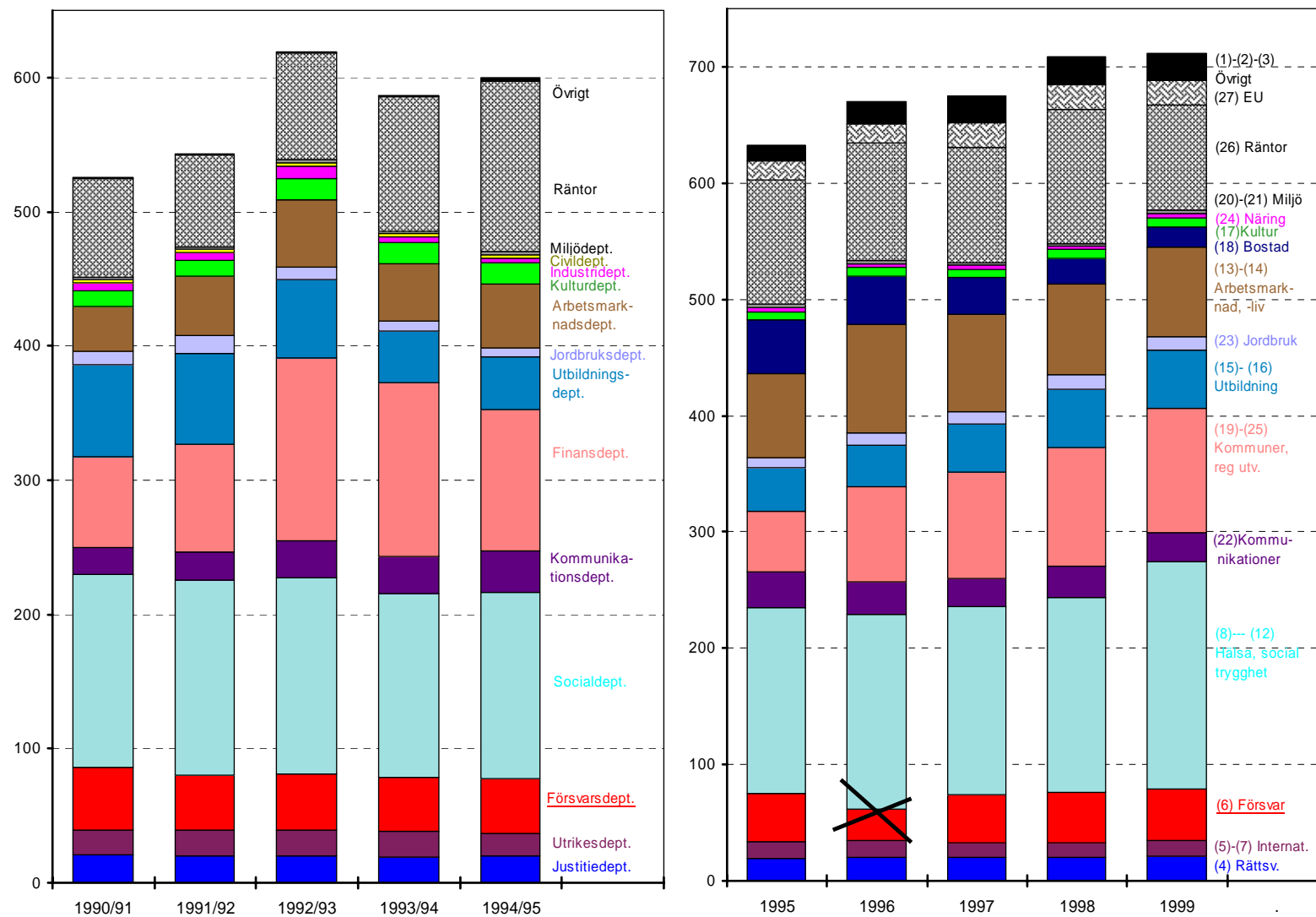
Utgiftsområde	2006	2007 SB	2007*	2008*	2009*	2010*
1 Rikets styrelse	9,7	9,7	9,5	9,2	9,3	9,3
2 Samhällsekonomi och finansförvaltning	10,8	10,7	10,9	9,8	9,9	10,2
3 Skatt, tull och exekution	8,3	8,4	8,5	8,4	8,2	8,0
4 Rättsväsendet	26,1	27,8	27,7	28,2	28,2	28,3
5 Internationell samverkan	1,3	1,4	1,4	1,3	1,4	1,3
6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet	40,6	39,9	41,7	40,2	40,5	40,2
7 Internationellt bistånd	23,8	24,1	23,8	26,4	27,1	27,7
8 Invandrare och flyktingar	4,1	4,5	5,0	5,1	5,3	5,2
9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg	38,7	42,3	41,9	45,2	44,9	43,9
10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp	115,3	110,4	110,6	108,8	107,2	106,3
11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	41,3	39,9	39,6	38,0	36,4	34,8
12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	55,1	56,5	56,1	56,3	56,6	57,0
13 Arbetsmarknad	65,7	60,2	55,3	49,4	48,2	50,9
14 Arbetsliv	1,1	1,3	1,0	0,7	0,8	0,8
15 Studiestöd	18,4	18,7	17,5	17,1	17,4	18,0
16 Utbildning och universitetsforskning	42,7	39,9	39,9	40,8	41,2	41,1
17 Kultur, medier, trossamfund och fritid	8,8	9,1	9,1	8,9	8,9	8,8
18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande	6,0	5,1	5,6	4,9	4,5	3,9
19 Regional utveckling	3,0	2,9	3,2	3,2	3,0	2,4
20 Allmän miljö- och naturvård	4,1	4,1	3,8	4,0	4,0	3,9
21 Energi	1,5	2,4	2,0	2,0	1,7	1,3
22 Kommunikationer	28,4	30,6	31,1	31,2	30,7	31,1
23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar	19,3	16,2	16,0	15,0	14,4	14,0
24 Näringsliv	3,6	3,7	3,6	3,8	3,7	3,7
25 Allmänna bidrag till kommuner	55,2	65,7	65,9	68,2	66,6	64,9
26 Statsskuldsräntor m.m.	45,4	39,0	38,7	35,3	34,4	33,0
27 Avgiften till Europeiska gemenskapen	23,8	26,1	23,7	27,3	17,7	23,7
Summa utgiftsområden	702,3	700,0	692,9	688,6	672,0	673,8
Kassamässig korrigerig ²	-1,0	0,0	-0,2	0,0	0,0	0,0
Riksgäldskontorets nettoutlåning	25,2	13,2	9,7	10,4	7,7	6,4
Summa utgifter	726,5	713,2	702,3	699,0	679,6	680,1
KPI (2000 = 100)	109,0	110,9	110,9	113,3	116,1	119,1
Inflation (%)	1,4%	1,7%	1,7%	2,2%	2,5%	2,6%

Källa: ESV, Budgetprognos 2007:1, Tabell 2 sid 10; Konjunkturinstitutet: Svensk ekonomi 2009-2015.

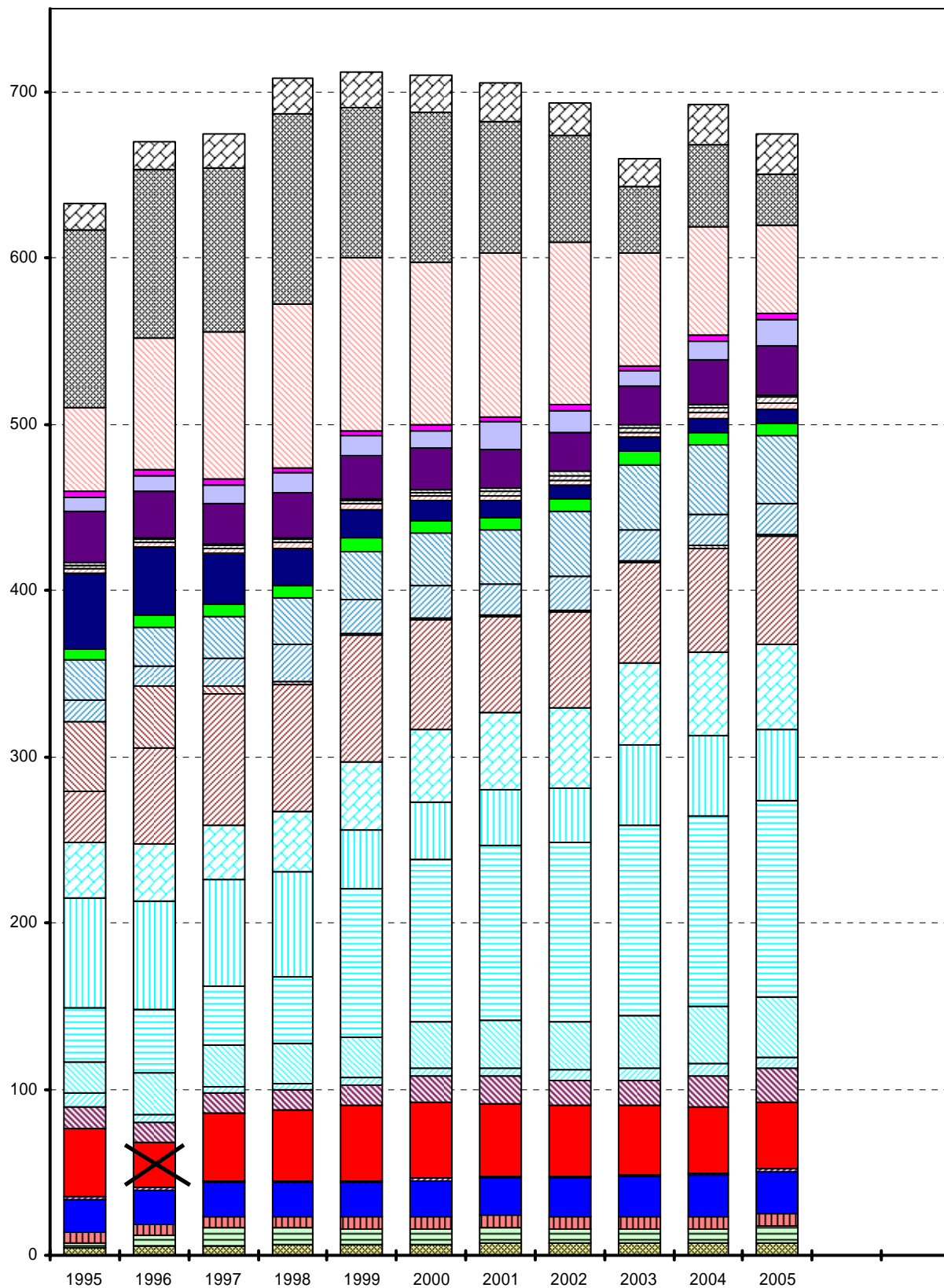
Statliga utgifter under 1980-talet per huvudtitlar, Miljarder kronor – 2000 års värde

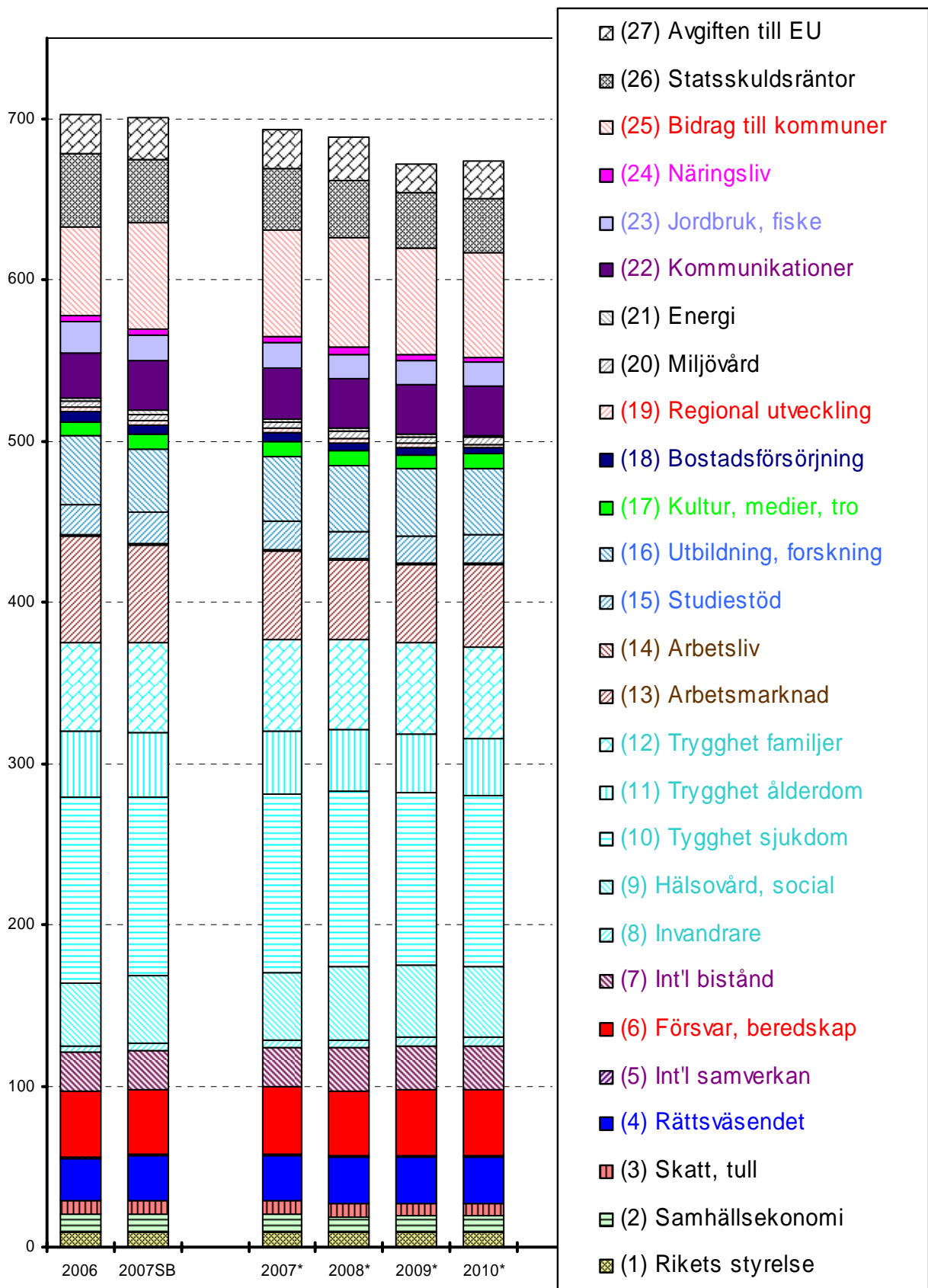

Statliga utgifter under 1990-talet per huvudtitlar / utgiftsområden, Miljarder kronor – 2000 års värde

Statliga utgifter sedan 1995 per utgiftsområden, Miljarder kronor – 2000 års värde

Möjligen kan en smärre ökning noteras för kommande år, som i så fall skulle innebära att trenden numera kan sägas vara stabil snarare än minskande.

Som framgår bl a av tabellerna på sid 15 och 21 samt diagrammet föregående sida gör ESV även prognoser om de framtida statsutgifterna. För utgiftsområdet 6 räknar ESV således med en höjning år 2007 till 46,2 miljarder kronor, som sedan minskar till 45,6 miljarder år 2008, sedan ökar till 47 miljarder 2009 och 47,9 miljarder år 2010. I reala termer – beaktande den inflation som Konjunkturinstitutet räknar med för kommande år – innebär detta att försvarsutgifterna ökar med 2,7 % år 2007 till 41,7 miljarder, för att sedan minska med 3,6 % till 40,2 miljarder år 2008. År 2009 sker sedan en liten ökning, som dock endast är av tillfälligt slag då försvarsutgifterna år 2010 minskas tillbaka till 40,2 miljarder nivån.

Från ett övergripande statsfinansiellt perspektiv är försvarsutgifterna således förhållandevis stabila, både i absoluta tal och jämfört med andra slag av statsutgifter.

ESV rapporterar även data om olika statliga utgifter i enlighet med en sorts funktionell indelning, per *huvudändamål*. Den indelningen är mera använd för olika analyser och jämförelser, och har därmed inte samma operativa eller budgetmässiga betydelse de nyss redovisade utgiftsområdena.

På nästa sida 27 återges två tabeller som laddats ned från den inledningsvis nämnda ESV-sammanställningen med en sådan indelning. På samma sätt som redovisningen per olika utgiftsområden förändrats, har också rapporteringen för olika huvudändamål ändrats, så att man talar om en äldre och en nyare indelning. De två perioderna överlappar dock varandra med två år, och det kan därför förtjäna påpekas att det de samlade statsutgifterna för dessa två år 2000-01 är lika stora, och att skillnaden mellan den äldre och den nyare indelningen därför bara handlar om gränsdragningen mellan olika huvudkonton.

Även här har ”försvar” markerats med en gul färgning, samtidigt som försvarets andel av de totala statliga utgifterna beräknats och en överkorsning gjorts av ett felaktigt 1996-belopp. Med den nyare fördelningen blev försvarsutgifterna också drygt 40 miljoner högre än med den äldre [dvs ”46 465” miljoner år 2000 och ”45 066” miljoner år 2001, mot tidigare ”46 423” resp ”45 022”].

En annan jämförelse kan göras mellan det funktionellt definierade huvudändamålet försvar och utgiftsområdet försvar, varvid huvudändamålet blir något högre än det budgetmässiga utgiftsområdet försvar. Tidigare var dock skillnaderna mellan huvudändamål och utgiftsområden större än vad den numer är. I mitten av 1990-talet var, som framgår av tabellen nedan, huvudändamålet försvar nästan fem procent högre än dito utgiftsområde, medan skillnaden numer bara är någon promille.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Huvudändamål	42 089	~~28 275~~	41 386	42 643	44 567	46 465	45 066	44 811	45 360	43 003	43 713
Utgiftsområde	40 155	~~26 606~~	40 933	42 354	44 280	46 165	44 895	44 588	45 129	42 846	43 591
H-mål/ u-omr	4,8%	~~6,3%~~	1,1%	0,7%	0,6%	0,7%	0,4%	0,5%	0,5%	0,4%	0,3%

* * *

Tabell 19.1

Statsbudgetens utgifter fördelade på huvudändamål 1995–2001 enligt äldre indelning. Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to major function 1995–2001, former classification. Million SEK

Huvudändamål	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
01 Allmänna offentliga tjänster	47 380	48 892	52 171	48 712	51 589	57 021	59 639
02 Försvar	42 089	~~28 275~~	41 386	42 643	44 567	46 423	45 022
03 Samhällsskydd och rättsskipning	20 202	21 119	21 342	21 602	22 441	23 523	24 428
04 Utbildning och universitetsforskning	38 849	38 600	43 920	52 886	52 148	54 520	55 829
05 Hälso- och sjukvård	2 199	2 317	2 249	15 595	16 077	18 756	18 346
06 Social trygghet	189 852	222 580	209 360	200 640	229 049	239 077	257 819
07 Bostadsförsörjning och samhällsutveckling	36 800	32 339	25 794	17 858	13 503	8 612	7 666
08 Fritidsverksamhet, kultur och religion	4 948	5 304	5 448	5 606	5 765	5 610	5 803
09 Energi	1 158	970	662	1 042	1 285	1 917	2 142
10 Jord- och skogsbruk, jakt och fiske	7 835	8 412	9 694	11 238	11 570	9 019	16 410
11 Mineralbrytning, tillverkning och byggnadsverksamhet	1 401	1 459	1 668	1 639	1 908	2 316	167
12 Kommunikationer	28 510	27 070	24 488	27 557	24 112	23 849	24 791
13 Andra näringslivsändamål	43 697	43 715	43 674	41 982	38 840	31 194	22 263
14 Ofördelade offentliga utgifter	153 269	177 777	185 697	210 096	192 368	187 731	181 713
Summa utgiftsområden	618 189	658 831	667 552	699 094	705 222	709 566	722 036

Källa: ESV

Försvar/ Summa utgifter (%)	6,8%	4,3%	6,2%	6,1%	6,3%	6,5%	6,2%
-----------------------------	------	------	------	------	------	------	------

Tabell 19

Statsbudgetens utgifter fördelade på huvudändamål 2000–2005 enligt ny indelning. Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to major function 2000–2005, new classification. Million SEK

Huvudändamål	2000	2001	2002	2003	2004	2005
01 Allmän offentlig förvaltning	252 398	249 706	233 611	179 440	198 739	168 852
02 Försvar	46 465	45 066	44 811	45 360	43 003	43 713
03 Samhällsskydd och rättsskipning	23 657	24 560	25 880	27 498	28 409	29 049
04 Näringslivsfrågor	68 508	63 175	62 164	57 718	63 819	72 359
05 Miljöskydd	2 171	3 121	3 158	2 825	3 257	5 186
06 Bostadsförsörjning och samhällsutveckling	7 536	6 184	5 218	5 482	5 461	5 596
07 Hälso- och sjukvård	18 788	18 460	19 293	20 226	24 540	24 536
08 Fritidsverksamhet, kultur och religion	5 406	5 568	5 819	6 087	6 378	6 563
09 Utbildning	44 834	47 341	52 108	48 969	51 783	50 379
10 Socialt skydd	239 804	258 855	273 270	309 865	315 340	318 722
Summa utgiftsområden	709 566	722 036	725 332	703 470	740 728	724 956

Källa: ESV

Försvar/ Summa utgifter (%)	6,5%	6,2%	6,2%	6,4%	5,8%	6,0%
-----------------------------	------	------	------	------	------	------

ESV publicerar även mer **detaljerade sammanställningar** över olika statliga verksamheter, som bl a försvaret, av både budgetmässigt och funktionellt slag. På nästa uppslag sid 30-31 återges en **budgetmässig indelning**, den del av ”Tabell 17 Statsbudgetens utgifter fördelade efter utgiftsområde och anslag 1995–2005...” som avser utgiftsområde 6. De konton som finns i denna tabell ligger sålunda mycket nära de som redovisas i försvarsbudgetarna. (Här har dock beloppen räknats om till miljoner kronor från det tusental kronor som ESV anger för dessa data. Likaså har en överkorsning gjorts av de felaktiga beloppen för 1996.) Med hjälp av en sådan sammanställning kan man således få en uppfattning både om hur stora vissa verksamheter är och hur utvecklingen varit inom utgiftsområdet försvar.

Under åren 1995-98 gick huvuddelen av utgiftsområdet 06 till ”Försvarmakten”, år 1998 t ex ”38 094” miljoner av sammanlagt ”42 254” miljoner kronor, dvs ca 90 %. I tabellen på sid 31 har dessa uppgifter markerats med fet stil och en gul färgning; dessutom har ett streck dragits över den uppenbart felaktiga uppgiften för 1996. Kontot för försvarmakten upphörde 1999 och delades då i huvudsak upp på ett par mindre konton, för ”Förbandsverksamhet” och för ”Materiel, anläggningar samt FoU”. Under åren 1997-2001 särredovisade ESV även utgifterna för ”Fredsfrämjande verksamhet” på ett särskilt konto.

De dessa konton för ”Försvarmakten” och för ”Förbandsverksamhet” & ”Materiel” således täcker större delen av beloppen för detta utgiftsområde, innebär detta självfallet att de poster som redovisas för övriga verksamheter är förhållandevis små.

Det kan i sammanhanget även noteras att t o m år 2000 redovisas separata utgifter för ”Försvarets forskningsanstalt” och för ”Flygtekniska försöksanstalten”. När dessa två sedan slogs ihop till en ny organisation, ”Totalförsvarets forskningsinstitut”, innebar detta att ett nytt konto fick ersätta de två tidigare. I tabellen har detta markerats med en ljusgrön färg.

En **funktionell indelning**, och inte bara en bokföringsmässig, av mera detaljerat slag görs i tabell 21 och 21.1 i den inledningsvis nämnda ESV-sammanställningen, vilken laddats ned och återges på sid 32 (vänstersidan av uppslag sid 32-33). Även här präglar den nyss nämnda förändringen från en äldre till en nyare indelning av olika konton framställningen. Tabellen har också räknats om till fast penningvärde, och presenteras på den nedre delen av sidan med samma layout som beloppen i löpande värde. Som vanligt bör man inte beakta de felrapporterade beloppen för ”1996”, som därför markerats med en överkorsning. (De belopp som anges i tabell 21.1 och 21 för ”02 Försvar” är självfallet desamma som tidigare redovisats i tabell 19.1 och 19 på föregående sida 27.)

Av särskilt intresse är i detta sammanhang ändamålet begreppet ”Militärt försvar”, som därför också markerats med en ljusblå färg. Man kan också lägga märke till att medan den funktionella indelningen av de icke-militära verksamheterna ändrades – som redan noterats, talar ESV om en äldre och nyare fördelning – var kontot för ”0210 Militärt försvar” i stort sett oförändrat: för år 2000, ”42 625” miljoner med den äldre indelningen och ”42 607” miljoner med den nyare.

De belopp som redovisas för detta funktionella mått, är några procent större än de utgifter som bokförings- och budgetmässigt rapporteras för ”Försvarmakten”. I tabellen nedan/överst på nästa sida görs en jämförelse mellan de båda; t om 1998 således med de data som anges för just ”Försvarmakten”, fr o m 1999 som summan av de två kontona för ”Förbandsverksamhet” & ”Materiel”, exklusive och inklusive utgifter för ”fredsfrämjande verksamhet”.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Militärt försvar	37 961	~~24 687~~	38 323	39 488	40 895	42 607	41 158	41 908	42 345	40 130	40 872
Försvarsm. (motsv)	36 572	~~23 419~~	36 964	38 094	39 458	41 143	39 879	40 551	40 949	38 804	39 516
Inkl. fredsfr. vht.			37 415	38 566	40 133	42 113	40 954				
Mil. försvar/ "FM"	3,8%	~~5,4%~~	3,7%	3,7%	3,6%	3,6%	3,2%	3,3%	3,4%	3,4%	3,4%

Som påpekades inledningsvis är de militära utgifterna ofta av större intresse för en säkerhetspolitisk analys än försvarsutgifterna som sådana. I den första tabell som presenteras i denna studie, baserad på uppgifter ur *Statistisk Årsbok*, görs också ett försök att uppskatta just de militära utgifterna. Från mitten av 1990-talet är dock rapporteringen i SÅ mindre lätt att bearbeta, varför ESV uppgifter om ”militärt försvar” i stället kan användas.

Gissningsvis är de utgifter som ESV beräknar för det funktionellt definierade måttet ”militärt försvar”, också ganska nära de belopp man skulle erhålla om man gjorde en beräkning av vad de svenska försvarsutgifterna skulle vara enligt ”NATO definitionen”.

I diagrammet på sid 33 (”högersidan” av uppslaget) illustreras även den funktionella fördelningen av de svenska försvarsutgifterna. Som synes minskade både försvarsutgifterna och de militära utgifterna fram till 2005 (det sista år för vilket ESV i skrivande stund/ maj 2007 publicerat uppgifter). Med hänsyn till det ovan noterade – dels att det finns någon allmän relation mellan de budgetmässiga beloppen och de funktionellt beräknade, dels att de budgetmässiga beloppen i stort sett kommer att ligga kvar på 2005& ’06-nivån (jämför med värden i tabellen i nästa kapitel på sid 45) – kan man därför antaga att de militära försvarsutgifterna under kommande år, kommer att vara i stort sett oförändrade. I vart fall kommer de inte att minska i samma takt under åren 2005-10, som under åren 2000-05. Dessa förhållanden belyses även av de grå trendpilar som ritats i diagrammet.

Tabell 17

Statsbudgetens utgifter fördelade efter utgiftsområde och anslag 1995–2005 enligt 2005 års struktur.¹ Miljoner kronor

Uo	Anslag	Anslagsnamn	Ar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Uo 06	Försvaret	samt beredskap mot sårbarhet		40 155	~~28 606~~	40 933	42 354	44 280	46 165	44 895	44 588	45 129	42 846	43 591
06	04B002	Försvarets materielverk	1995	230	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04B003	Värnpliktsverket	1994	103	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04B003	Militärhögskolan: Militärhistorisk och säkerhetspolitisk for	1995	-3	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04B004	Militärhögskolan	1994	67	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04C001	Överstyrelsen för civil beredskap: Civil ledning och samordn	1995	75	79	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04C002	Tekniska åtgärder i ledningssystemet m m	1995	112	81	36	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04C003	Civilbefälhavarna	1995	33	36	12	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04C004	Kompetensutveckling och stöd till länsstyrelserna	1995	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04C005	Ersättning till kommunerna för beredskapsförberedelser	1995	81	163	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04D001	Befolkningskydd och räddningstjänst	1995	716	656	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04D002	Skyddsrum m m	1995	420	388	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04D005	Vapenfristyrelsen	1994	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04F002	ÖCB: Industriella åtgärder	1995	-18	-4	58	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04F003	Försvarets materielverk	1993	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04F003	ÖCB: Kapitalkostnader	1995	74	148	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G001	Krigsarkivet	1994	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G004		1994	-3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G005	Försvårshögskolan	1995	10	8	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G006	Strategisk försvarsforskning	1994	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G008	Försvarets personalnämnd	1994	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G010	Vissa mindre nämnder	1995	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G011		1994	11	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G011	Överklagandenämnden för totalförsvaret	1995	2	5	1	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G012	Totalförsvarets chefsnämnd	1995	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G013	Totalförsvarets tjänstepliktsnämnd	1994	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G013	Delegationen för planläggning av efterforskningsbyråns verksa	1995	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G016	Utbildning av totalförsvarspliktiga som fullgör civilplikt	1995	127	96	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04G017	Försvarets utlandsstyrka m m	1994	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	04K005	Anskaffning av materiel för kustbevakningen	1993	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	060601	Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande trupper m.m.	2005	0	0	0	0	18 410	20 123	18 531	20 016	21 599	21 412	21 167
06	060602	Fredsfrämjande trupper m.m.	2001	0	0	451	472	675	969	1 075	0	0	0	0
06	060602	Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling	2005	0	0	0	0	21 048	21 020	21 347	20 535	19 350	17 392	18 350
06	060603	Funktionen Civil ledning	2002	0	0	330	389	509	558	530	251	1	0	0
06	060603	Krisberedskapsmyndigheten	2005	0	0	0	0	0	0	0	60	127	134	134
06	060604	Funktionen Försörjning med industrivaror	2002	55	49	-22	86	82	76	63	31	1	0	0
06	060604	Styrelsen för psykologiskt försvar	2005	0	0	0	0	0	0	0	5	15	16	35
06	060605	Funktionen Befolkningskydd och räddningstjänst	2002	0	0	1 122	1 247	796	602	557	308	0	0	0
06	060605	Totalförsvarets pliktverk	2005	98	198	234	245	239	242	229	223	233	236	229

Tabell 17

Statsbudgetens utgifter fördelade efter utgiftsområde och anslag 1995–2005 enligt 2005 års struktur.1 Miljoner kronor

Uo	Anslag	Anslagsnamn	Ar	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
06	060606	Funktionen Psykologiskt försvar	2002	13	14	16	13	19	21	24	12	0	0	0
06	060606	Försvarshögskolan	2005	0	0	25	31	24	28	32	32	32	28	30
06	060607	Funktionen Ordning och säkerhet	2002	0	0	-8	15	38	24	23	16	0	0	0
06	060607	Försvarets radioanstalt	2005	392	423	424	427	428	451	438	469	473	407	420
06	060608	Funktionen Hälso- och sjukvård m.m.	2002	107	65	128	79	186	163	134	74	0	0	0
06	060608	Totalförsvarets forskningsinstitut	2005	0	0	0	0	0	183	194	189	185	189	
06	060609	Funktionen Telekommunikationer m.m.	2002	0	0	154	152	250	109	80	83	81	37	0
06	060609	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	2005	127	83	99	102	102	88	88	88	88	88	75
06	060610	Funktionen Postbefordran	2002	0	0	22	13	14	7	1	0	0	0	0
06	060610	Nämnder m.m.	2005	0	0	5	10	10	10	10	9	7	5	6
06	060611	Funktionen Transporter	2002	0	0	195	196	191	155	157	88	0	0	0
06	060612	Funktionen Energiförsörjning	2002	0	0	32	171	199	285	302	150	0	0	0
06	060701	Kustbevakningen	2005	308	317	379	385	416	458	465	520	536	595	631
06	060702	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	2005	25	37	15	28	21	30	25	29	27	25	25
06	060703	Ersättning för räddningstjänst m.m.	2005	32	6	18	19	10	12	53	31	38	22	22
06	060704	Samhällets skydd mot olyckor	2005	0	0	0	0	418	554	533	608	602	607	728
06	060705	Brandfarliga och explosiva varor	2001	12	13	14	14	16	16	17	0	0	0	0
06	060705	Krisberedskap	2005	0	0	0	0	0	0	0	755	1 729	1 657	1 551
06	06A001	Försvarsmakten	1998	36 572	~~23 419~~	36 964	38 094	0	0	0	0	0	0	0
06	06A006	Vägverket: Försvarsuppgifter	1995	44	39	10	0	0	0	0	0	0	0	0
06	06A014	Banverket: Försvarsuppgifter	1995	46	47	7	0	0	0	0	0	0	0	0
06	06C001	Beredskap för civil luftfart	1995	94	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
06	06C003	Utredning av allvarliga olyckor	1997	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
06	06D004	Försvarets forskningsanstalt	2000	111	122	124	131	130	127	0	0	0	0	0
06	06D005	Flygtekniska försöksanstalten	2000	18	28	26	29	47	38	0	0	0	0	0
06	06E004	Överstyrelsen för civil beredskap: Åtgärder inom den civila del	1995	6	7	1	1	0	0	0	0	0	0	0
06	12E001	Handlingsberedskap	1995	7	34	5	4	0	0	0	0	0	0	0
06	12E002	Åtgärder inom elförsörjningen	1995	26	29	55	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabell 21.1

Statsbudgetens utgifter fördelade på ändamål 1995–2001 enligt äldre indelning. Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to function 1995–2001, former classification. Million SEK

Ändamål	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
02 Försvar	42 089	~~28 275~~	41 386	42 643	44 567	46 423	45 022
0210 Militärt försvar	37 961	~~24 687~~	38 323	39 488	40 895	42 625	41 359
0220 Civilt försvar	1 217	~~1 260~~	1 660	1 842	2 026	1 881	1 748
0230 Ekonomiskt försvar	1 514	~~769~~	458	497	524	545	545
0290 Allmän administration och forskning m.m. för 02	1 397	~~1 559~~	945	815	1 121	1 372	1 370

Tabell 21

Statsbudgetens utgifter fördelade på ändamål 2000–2005 enligt ny indelning. Miljoner kronor

Expenditure outcome of the Central Government Budget distributed according to function 2000–2005, new classification. Million SEK

Ändamål	2000	2001	2002	2003	2004	2005
02 Försvar	46 465	45 066	44 811	45 360	43 003	43 713
0210 Militärt försvar	42 607	41 158	41 908	42 345	40 130	40 872
0220 Civilt försvar	2 584	2 427	2 410	2 457	2 476	2 473
0230 Internationellt militärt bistånd	1 182	1 203	138	140	130	98
0240 FoU Försvar	37	218	234	232	239	243
0250 Övrigt försvar	56	60	122	186	28	27

"Tabell 21.1*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

Statsbudgetens utgifter fördelade på ändamål 1995–2001 enligt äldre indelning. Miljoner kronor

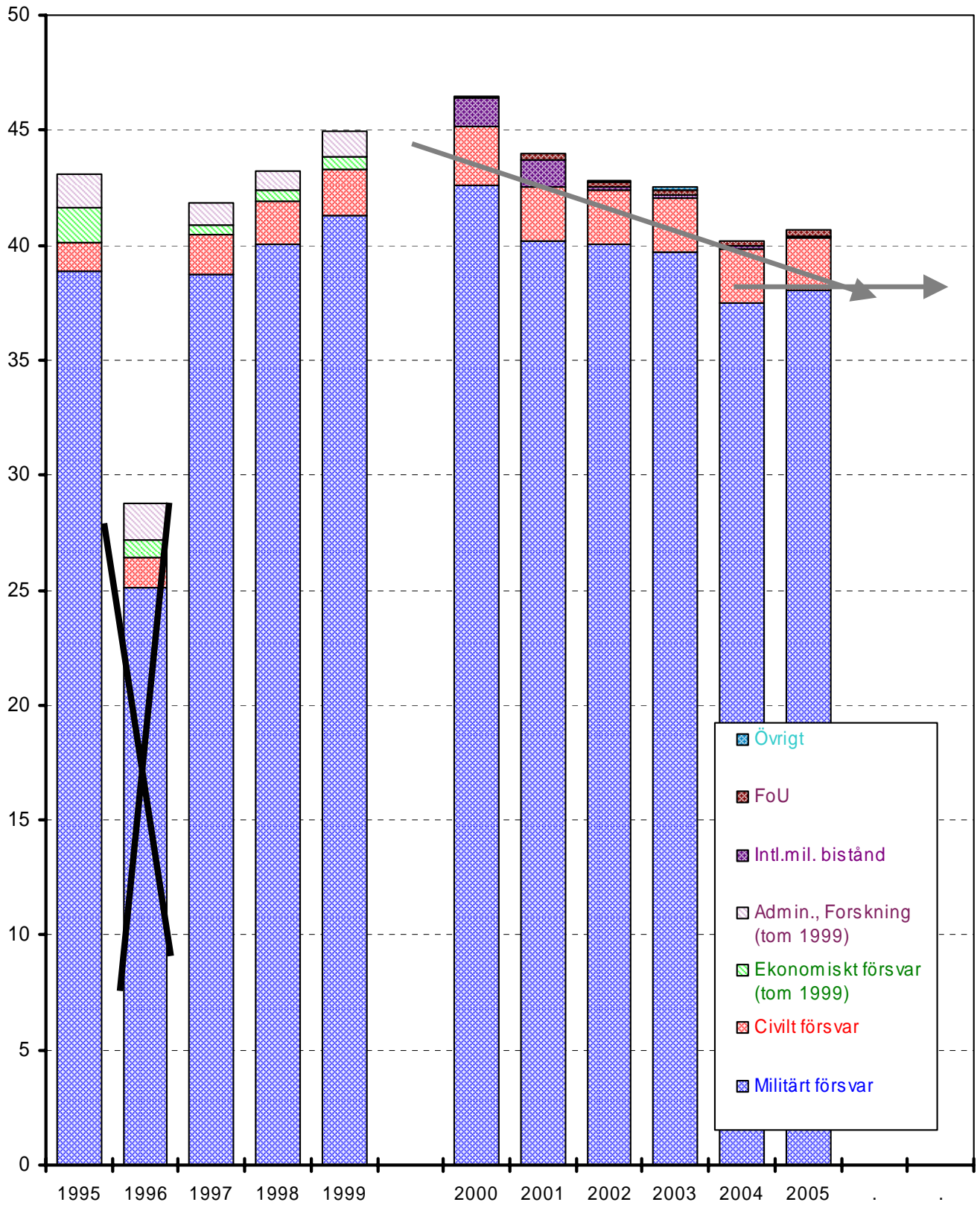
Ändamål	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
02 Försvar	43 080	~~28 764~~	41 846	43 204	44 971	46 423	43 966
0210 Militärt försvar	38 855	~~25 114~~	38 749	40 008	41 267	42 625	40 389
0220 Civilt försvar	1 246	~~1 282~~	1 678	1 866	2 045	1 881	1 707
0230 Ekonomiskt försvar	1 550	~~782~~	463	504	529	545	532
0290 Allmän administration och forskning m.m. för 02	1 430	~~1 586~~	956	826	1 131	1 372	1 338

"Tabell 21*" - Omräknat till 2000 års penningvärde

Statsbudgetens utgifter fördelade på ändamål 2000–2005 enligt ny indelning. Miljoner kronor

Ändamål	2000	2001	2002	2003	2004	2005
02 Försvar	46 465	44 010	42 840	42 552	40 189	40 664
0210 Militärt försvar	42 607	40 193	40 065	39 723	37 505	38 020
0220 Civilt försvar	2 584	2 370	2 304	2 305	2 314	2 301
0230 Internationellt militärt bistånd	1 182	1 175	132	131	121	91
0240 FoU Försvar	37	213	224	218	223	226
0250 Övrigt försvar	56	58	116	175	26	25

Försvarsutgifter/ "funktionell indelning", Miljarder kronor – 2000 års värde

3. Svenska försvarsbudgetar

Ett lands försvarsbudgetar är ofta de grunddokument som är av störst intresse. Även om sammanställningar av just statistiska byråer och revisionsmyndigheter kan ge en bättre ekonomisk överblick, är budgeten ändå det politiska aktstycke som utgör grunden för försvarets omfattning och inriktning. I en budget finns ofta också de politiska motiven bakom olika satsningar och prioriteringar angivna.

Vid exempelvis internationella jämförelser kan det dock vara svårt att arbeta med länders nationella budgetdokument. Till att börja med kan det vara svårt att rent handgripligen få tag på budgethandlingar från andra länder, även om Internet här avsevärt förbättrat förutsättningarna, i takt med att länder publicerar officiella dokument också på nätet. Budgetdokument är självfallet skrivna på landets språk, och refererar ofta till nationella fackbegrepp som det kan vara svårt att utifrån förstå betydelsen av. Statistiska årsböcker, däremot, utväxlas mellan olika länders centralbyråer, och innehåller vanligen översättningar av facktermer och rubriker till något internationellt språk, och är därför vanligen lättare att arbeta med.

Svenska budgetar finns tillgängliga på större statliga bibliotek, som

- Kungliga Biblioteket (se <http://www.kb.se/>);
- Riksdagsbiblioteket (se http://www.riksdagen.se/templates/R_SubStartPage_448.aspx); och
- SCB:s bibliotek (se http://www.scb.se/templates/Listning1_4155.asp).

Sedan hösten 1996 publiceras även de svenska budgetarna på regeringens hemsida, se <http://www.regeringen.se/>. Denna hemsida förändras relativt ofta. För tillfället kan man hitta budgethandlingar genom att klicka på ”Samhällsekonomi och statsbudget” > ”Statsbudget”. Klickar man då på ”Tidigare budgetar” kommer man till den lista som återges på nästa sida. Man kan där som synes hitta de 11 senaste budgetpropositionerna som pdf-dokument. Som bekant presenteras budgeten på hösten innan, så att budgeten för 1997 lades fram hösten 1996, medan budgeten för 2007 presenterades i oktober 2006, av den nya borgerliga regeringen. I december 2006 fattade Riksdagen sedan beslut, efter att några mindre justeringar gjorts, om att antaga den framlagda budgeten. Den proposition som presenteras på våren består oftast mest av förslag om olika ekonomisk-politiska åtgärder och innehåller inte någon samlad bild av den statliga verksamheten.

När man klickar på någon av budgetpropositionerna kommer man till en sorts portal med handlingar för alla de 27 olika utgiftsområdena som budgetpropositionen omfattar, och där försvar utgör utgiftsområde 6 (se föregående kapitel, där de 27 områdena finns listade t ex i tabellerna på sid 14-15).

I budgethandlingen finns både övergripande och mer detaljerade tabeller. Ofta innehåller dessa uppgifter om det verkliga utfallet för det föregående året, en prognos om utgifterna under det innevarande året, budgetförslag för det kommande året samt beräknade belopp för de därpå följande åren. På nästa uppslag – sidorna 36-37 – har en sammanställning gjorts baserad på de senaste sju försvarsbudgetarna, fr o m försvarsbudgeten 2001, vilket ger en sorts tidsserie för perioden 1999-2009.

Denna tabell behöver kommenteras på flera sätt. Till att börja med ger tabellen en bild av hur försvarsbudgeten/ utgiftsområde 6 förändrats under senare år, på ett än mer detaljerat sätt än vad som gjorts i de tidigare kapitlen. Faktiskt gjordes en märkbar förändring av både disposition och indelning mellan olika konton med 2001 års försvarsbudget, och därför

Tidigare budgetar

Vilka var förslagen i budgeten 1999? Vilka medel tilldelades utgiftsområde 16 i 2004 års budget? Här hittar du de ekonomiska vårpropositionerna och budgetpropositionerna tillbaka i tiden till 1997.

[Budgetpropositionen för 2007](#)

[2006 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2006](#)

[2005 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2005](#)

[2004 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2004](#)

[2003 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2003](#)

[2002 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2002](#)

[2001 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2001](#)

[2000 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 2000](#)

[1999 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 1999](#)

[1998 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 1998](#)

[1997 års ekonomiska vårproposition](#)

[Budgetpropositionen för 1997](#)

<http://www.regeringen.se/sb/d/2548/a/55839>

Svenska försvarsbudgetar mm, löpande värde

Källor: "Svenska försvarsbudgeten" / "Utgiftsområde 6", olika upplagor (se nedan).

Miljoner Svenska kronor (SEK), löpande penningvärde

År	Militära och civila försvarsutgifter enligt indelningar i budgetpropositionen för "Utgiftsområde 6"																			Källor: (se nedan)	"Militära utgifter"	
1999	Politikområde Försvarspolitik																		Σ			
	6:1 För- bandsvht. insatsr	6:2 Freds- främjande FoU	6:3 Matrl, anlägg, FoU	6:4 Civil ledning	6:5 För- sörjning industrivar	6:6 Bef- skydd & räddningtj	6:7 Psyk. försvar	6:8 Ord- ning & säkh	6:9 Hälso & sjuk- vård	6:10 Tele- kommuni- kationer	6:11 Post- befordran	6:12 Trans- porter	6:13 Energi- försörjn.	6:14 Plikt- verk	6:15 FHS	6:16 FRA	6:17 FOI	6:18 Frivilliga försvarsorg.	6:19 Nämnder	Försvars- politik		
	18 410	675	21 048	509	82	796	19	38	186	250	14	192	199	239	24	428	178	102	10	43 399		
	Politikområde Skydd mot olyckor																		Σ	Σ		
	<i>(Räddningsverket)</i>																					
	7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor	7:5 Brand- farliga v.														Skydd mot olyckor	Utgifts- område 6		
	416	21	10	418	16														881	44 280	"Fbud 2001"	41 104 /ESV 40 895
2000	6:1 För- bandsvht & fredsfrj ins																					
	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:3 Civil ledning	6:4 För- sörjning industrivar	6:5 Bef- skydd & räddningtj	6:6 Psyk. försvar	6:7 Ord- ning & säkh	6:8 Hälso & sjuk- vård	6:9 Tele- kommuni- kationer	6:10 Post- befordran	6:11 Trans- porter	6:12 Energi- försörjn.	6:13 Plikt- verket	6:14 FHS	6:15 FRA	6:16 FOI	6:17 Frivilliga försvarsorg.	6:18 Nämnder	Försvars- politik				
	21 093	21 020	558	76	602	21	25	163	109	7	155	285	242	28	451	165	88	10	45 094			
	7:1 Kust- bevakning																					
	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor														Skydd mot olyckor	Utgifts- område 6				
	458	30	12	570														1 069	46 163	"Fbud 2002"	43 086 /ESV 42 607	
2001	Politikområde Totalförsvar																		Σ			
	6:1 För- bandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:3 Kris- beredsk- myndigh.	6:4 Psyk. försvar	6:5 Civilt försvar	6:6 Plikt- verket	6:7 FHS	6:8 FRA	6:9 FOI	6:10 Fri- villiga för- svarsorg.	6:11 Nämnder	Total- försvar		Pol.omr. Skydd och beredskap mot olyckor o svåra påfrest.				Σ	Σ			
	19 606	21 347	-	24	1 835	229	32	438	183	88	10	43 792	7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor	Skydd o bered- skap		Utgifts- område 6			
2001	19 606	21 347	-	24	1 835	229	32	438	183	88	10	43 792	476	25	53	549	1 103		44 895	"Fbud 2003"	41 923 41 158	
2002	6:1 För- bandsvht & fredsfrj ins																					
	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:3 Kris- beredsk- myndigh.	6:4 Psyk. försvar	6:5 Civilt försvar	6:6 Plikt- verket	6:7 FHS	6:8 FRA	6:9 FOI	6:10 Fri- villiga för- svarsorg.	6:11 Nämnder	Total- försvar		Pol.omr. Skydd och beredskap mot olyckor o svåra påfrest.				Σ	Σ				
	20 016	20 535	60	17	1 756	223	32	469	194	88	9	43 387	7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor	Skydd o bered- skap		Utgifts- område 6			
2002	20 016	20 535	60	17	1 756	223	32	469	194	88	9	43 387	533	29	31	608	1 201		44 588	"Fbud 2004"	41 557 41 908	

Svenska försvarsutgifter m.m., löpande värde: forts från föreg sida

	6:1 Förbandsvht&fredsfrj ins	6:2 Matrl. anlägg, FoU myndigh.	6:3 Krisberedsk.- försvar	6:4 Psyk. försvar	6:5 Pliktverket	6:6 FHS	6:7 FRA	6:8 FOI	6:9 Frivilliga försvarsorg.	6:10 Nämnder	Diverse/Övrigt	Totalförsvar	7:1 Kustbevakning	7:2 Naturolyckor räddningstjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd olyckor	7:5 Krisberedskap	7:6 Radio- komm.	Skydd o beredskap	Utgifts- område 6						
2003	<u>21 598,6</u>	<u>19 350,4</u>	127,0	15,0	<u>233,3</u>	<u>31,7</u>	<u>473,3</u>	<u>188,8</u>	<u>88,2</u>	6,6	83,1	42 196,2	536,3	26,9	38,3	602,2	1 729,0	-	2 932,7	45 128,9	"Fbud 2005"	41 964	42 345			
2004	<u>21 412,0</u>	<u>17 391,9</u>	134,3	15,5	<u>235,8</u>	<u>28,2</u>	<u>407,2</u>	<u>185,1</u>	<u>88,3</u>	5,3	36,8	39 940,5	594,9	25,0	21,6	607,3	1 657,1	-	2 905,8	42 846,3	"Fbud 2006"	39 749	40 130			
2005 / Utfall	<u>21 166,7</u>	<u>18 349,6</u>			<u>229,2</u>	<u>29,8</u>	<u>420,4</u>	<u>188,6</u>	<u>75,2</u>	5,7	0,2	40 465,3														
													7:1 Kustbevakning	7:2 Naturolyckor räddningstjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd olyckor	7:5 Krisberedskap	7:6 Radio- komm.	7:7 KBM	7:8 SPF	7:9 Ersätt SOS Alarm	Skydd o beredskap	Utgifts- område 6			
													630,8	24,9	21,8	728,2	1 551,0	0,0	134,2	35,0	144,0	3 269,8	43 735,1	"Fbud 2007"	40 460	40 872
2006 / Prognos	<u>20 764,2</u>	<u>17 214,1</u>	0,0		<u>241,6</u>	<u>33,2</u>	<u>459,2</u>	<u>195,0</u>	<u>73,9</u>	5,8	88,4	39 075,4														
													724,7	24,4	18,2	694,6	1 822,6	87,6	141,4	26,4	178,0	3 718,0	42 793,4	"Fbud 2007"	38 981	Förändr/ föreg år -3,7%
2007 / Förslag	<u>20 452,1</u>	<u>17 600,2</u>	<u>1 159,8</u>		<u>204,9</u>	<u>32,5</u>	<u>514,5</u>	<u>57,0</u>	<u>68,2</u>	5,9	102,9	40 198,1														
													777,7	39,8	21,1	669,5	1 712,0	35,0	165,7	32,5	178,0	3 631,3	43 829,4	"Fbud 2007"	38 929	-0,1%
2008 / Beräknat	<u>20 901,8</u>	<u>18 311,9</u>	<u>1 020,5</u>		<u>157,6</u>	<u>33,1</u>	<u>545,9</u>	<u>58,1</u>	<u>68,2</u>	5,9	106,6	41 209,7														
													864,6	39,9	21,1	677,9	1 743,5	0,0	168,5	33,2	178,0	3 726,6	44 936,3	"Fbud 2007"	40 077	2,9%
2009 / Beräknat	<u>21 964,3</u>	<u>18 839,4</u>	<u>1 051,9</u>		<u>160,9</u>	<u>33,8</u>	<u>562,5</u>	<u>59,4</u>	<u>68,2</u>	5,9	110,5	42 856,8														
													936,2	39,9	21,1	690,6	1 806,8	0,0	169,1	33,9	174,0	3 871,5	46 728,3	"Fbud 2007"	41 689	4,0%

År   **K ä l l o r (fullständiga hänvisningar) till nämnda Försvarsbudgetar/ "Fbud"**

1999	"Fbud 2001"	/	Utgifter "Försvarspolitik": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 18; Utgifter "Skydd mot olyckor": "Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 100. <i>Förslag till statsbudget 2001 - Totalförsvar / Prop. 2000/01: 1, Utgiftsområde 6</i> [Utgiven 7 september 2000].
2000	"Fbud 2002"	/	Utgifter "Försvarspolitik": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 18; Utgifter "Skydd mot olyckor": "Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 105. <i>Förslag till statsbudget 2002 - Totalförsvar / Prop. 2001/02: 1, Utgiftsområde 6</i> [Utgiven 6 september 2001].
2001	"Fbud 2003"	/	Utgifter "Totalförsvar": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 14; Utgifter "Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar": "Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 104. <i>Förslag till statsbudget 2003 - Försvar samt beredskap mot sårbarhet/ Prop. 2002/03: 1, Utgiftsområde 6</i> [Utgiven 3 oktober 2002].
2002	"Fbud 2004"	/	Utgifter "Totalförsvar": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 15; Utgifter "Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar": "Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 100. <i>Förslag till statsbudget 2004 - Försvar samt beredskap mot sårbarhet/ Prop. 2003/04: 1, Utgiftsområde 6</i> [Utgiven 22 september 2003].
2003	"Fbud 2005"	/	Utgifter "Totalförsvar": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 14; Utgifter "Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar": "Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 78. <i>Förslag till statsbudget 2005 - Försvar samt beredskap mot sårbarhet/ Prop. 2004/05: 1, Utgiftsområde 6</i> [Utgiven 20 september 2004].
2004	"Fbud 2006"	/	Utgifter "Totalförsvar": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 16; Utgifter "Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar": "Tabell 4.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 108. <i>Förslag till statsbudget 2006 - Försvar samt beredskap mot sårbarhet/ Prop. 2005/06: 1, Utgiftsområde 6</i> [Utgiven 20 september 2005].
2005	"Fbud 2007"	/	Utgifter "Totalförsvar": "Tabell 3.1 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 17; Utgifter "Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar": "Tabell 4.2 Utgiftsutveckling inom politikområdet", sid 84. <i>Förslag till statsbudget 2007 - Försvar samt beredskap mot sårbarhet/ Prop. 2006/07: 1</i> [Utgiven 16 oktober 2006].
2006	"Fbud 2007"	/	- " -
2007	"Fbud 2007"	/	- " -
2008	"Fbud 2007"	/	- " -
2009	"Fbud 2007"	/	- " -

har inte heller uppgifter i tidigare budgetdokument inte tagits med i tabellen. Som synes har ett försök ändå gjorts att skarva samman de olika budgetdokumenten med varandra så att olika konton i görligaste mån placerats under varandra. I likhet med övriga tabeller i denna rapport, kommer tabellen förhoppningsvis också att kunna uppdateras under kommande år, i takt med att nya budgetpropositioner kommer att utgivas.

Utgiftsområde 6 delas som synes först in i två politikområden: i försvarsbudget 2001-02 benämnda "Försvarspolitik" och "Skydd mot olyckor", sedan försvarsbudgeten 2003 i stället kallade "Totalförsvar" och "Skydd och beredskap mot olyckor och svåra påfrestningar".

Som nyss påpekades har utgifter av liknande slag placerats under varandra, för att därigenom kunna ge en bild av hur en viss verksamhet förändras över tiden. Som redan framgått på flera ställen i denna rapport, händer det dock att kontoindelningen förändras. Ett sätt att studera hur ett visst konto utvecklas, består t ex i att markera det med en överstrykningspenna och/eller förändra ordningen mellan olika konton så att den blir mer överskådlig. På nästa uppslag sid 40-41, har en sådan bearbetning gjorts, av redigerings-skäl dock utan att ta någon hänsyn till vilket politikområde en viss utgift hänförs, eftersom utgifter stundom även flyttas mellan de två politikområdena. De slag av konton som här förts samman, har även markerats med samma färgton, för att skapa en bättre överblick och göra hänvisningar tydligare.

De två största kontona är "6:1 Förbandsverksamhet o beredskap mm" samt "6:2 Materiel, anläggningar (samt forskning och teknikutveckling)". Tidigare fanns ett särskilt konto för "fredsfrämjande insatser", men detta komma att innefattas av kontot "6:1", som då döptes om till "Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser mm". Utgifter för "forskning och teknikutveckling", som t o m 2006 ingått i kontot "6:2", blir däremot ett eget konto.

På det civila området har en del konton varit desamma, medan andra förändrats mycket. Fram t o m år 2000/ 2002 års försvarsbudget fanns en mängd olika konton för det civila försvaret, vilka med 2003 års försvarsbudget ersattes med ett enda konto "6:5 Civilt försvar". Samtidigt introducerades begreppet krisberedskap, och med 2005 års försvarsbudget ersatte detta begrepp det tidigare om "civilt försvar".

Ett försök har också gjorts att med detta underlag uppskatta de militära utgifterna. De belopp som adderats som "militära utgifter" – mer eller mindre överensstämmande med någon sorts tänkt NATO-definition – är således "6:1 Förbandsverksamhet"; "6:2 Fredsfrämjande insatser"; "6:3 Materiel, anläggningar"; "6:14 pliktverket"; "6:15 Försvarshögskolan (FHS)"; "6:16 Försvarets radioanstalt (FRA)"; "6:17 Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)" samt "6:18 Frivilliga försvarsorganisationer". Dessa konton har även markerats med en understrykning i tabellen på det föregående uppslaget, och finns till vänster om den markerade feta linjen på uppslaget på nästa sida.

En jämförelse görs också i tabellen på föregående uppslag med dessa på detta sätt beräknade beloppen, och de som ESV rapporterat som utgifter för "Militärt försvar" (se föregående kapitel, sid 32); i tabellen på föregående uppslag markerade med kursiv stil och högerjustering. Som synes av tabellen nedan var de här uppskattade beloppen större än de

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Uppskattade militära utg	41 104	43 086	41 923	41 557	41 964	39 749	40 460
ESV: Mil försvar-utgifter	40 895	42 607	41 158	41 908	42 345	40 130	40 872
Uppskattade mil utg/ ESV-utg	0,5%	1,1%	1,9%	-0,8%	-0,9%	-1,0%	-1,0%

Svenska försvarsbudgetar mm, löpande värde / "Ändrad kontoordning"

Källor: "Svenska försvarsbudgeten" / "Utgiftsområde 6", olika upplagor (se nedan).

Miljoner Svenska kronor (SEK), löpande penningvärde

År	Militära och civila försvarsutgifter enligt indelningar i budgetpropositionen för "Utgiftsområde 6"														
1999	6:1 Förbandsvht. främjande insatsr	6:2 Freds- anlägg, FoU	6:3 Matr, anlägg, FoU	6:14 Plikt- verk	6:15 FHS	6:16 FRA	6:17 FOI	6:18 Frivilliga försvarsorg.	6:4 Civil ledning	6:5 För- sörjning industrivar	6:6 Bef- skydd & räddningtj	6:8 Ord- ning & sjuk- vård	6:9 Hälso & sjuk- vård	6:10 Tele- kommuni- kationer	
	18 410	675	21 048	239	24	428	178	102	509	82	796	38	186	250	
2000	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matr, anlägg, FoU	6:13 Plikt- verket	6:14 FHS	6:15 FRA	6:16 FOI	6:17 Frivilliga försvarsorg.	6:3 Civil ledning	6:4 För- sörjning industrivar	6:5 Bef- skydd & räddningtj	6:7 Ord- ning & sjuk- vård	6:8 Hälso & sjuk- vård	6:9 Tele- kommuni- kationer		
	21 093	21 020	242	28	451	165	88	558	76	602	25	163	109		
2001	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matr, anlägg, FoU	6:6 Plikt- verket	6:7 FHS	6:8 FRA	6:9 FOI	6:10 Fri- villiga för- svarsorg.	6:5 Civilt försvar	6:3 Kris- beredsk.- myndigh.						
	19 606	21 347	229	32	438	183	88	1 835							
2002															
	20 016	20 535	223	32	469	194	88	1 756		60					
2003	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matr, anlägg, FoU	6:5 Plikt- verket	6:6 FHS	6:7 FRA	6:8 FOI	6:9 Fri- villiga för- svarsorg.	7:5 Kris- beredskap	6:3 Kris- beredsk.- myndigh.						
	21 599	19 350	233	32	473	189	88	1 729		127					
2004															
	21 412	17 392	236	28	407	185	88	1 657		134					
2005	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matr, anlägg, FoU	6:3 Forsk- ning o teknikutv	6:4 Plikt- verket	6:5 FHS	6:6 FRA	6:7 FOI	6:8 Fri- villiga för- svarsorg.	7:5 Kris- beredskap	7:7 KBM					
	21 167	18 350		229	30	420	189	75	1 551		134				
2006			0												
	20 764	17 214		242	33	459	195	74	1 823		141				
2007															
	20 452	17 600	1 160	205	33	515	57	68	1 712		166				
2008															
	20 902	18 312	1 021	158	33	546	58	68	1 744		169				
2009															
	21 964	18 839	1 052	161	34	563	59	68	1 807		169				

6 "											Totalt utgomr 6	År	
6:11 Post- befordran	6:12 Trans- porter	6:13 Energi- försörjn.	7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor	7:5 Brand- farliga v.		6:19 Nämnder	6:7 Psyk. försvar		44 280	1999
14	192	199	416	21	10	418	16	10	19				
6:10 Post- befordran	6:11 Trans- porter	6:12 Energi- försörjn.	7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor		6:18 Nämnder	6:6 Psyk. försvar		46 163	2000	
7	155	285	458	30	12	570		10	21				
			7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor		6:11 Nämnder	6:4 Psyk. försvar		44 895	2001	
			476	25	53	549		10	24				
			533	29	31	608		9	17		44 588	2002	
			7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor	7:6 Radio- komm.	6:10 Nämnder	6:4 Psyk. försvar	Diverse/ Övrigt	45 129	2003	
			536	27	38	602	-	7	15	83			
			595	25	22	607	-	5	16	37	42 846	2004	
			7:1 Kust- bevakning	7:2 Natur- olyckor	7:3 Ersätt- räddnings- tjänst	7:4 Skydd m olyckor	7:6 Radio- komm.	7:9 Ersätt SOS Alarm	6:9 Nämnder	7:8 SPF	Diverse/ Övrigt	43 735	2005
			631	25	22	728	0	144	6	35	0		
			725	24	18	695	88	178	6	26	88	42 793	2006
			778	40	21	670	35	178	6	33	103	43 829	2007
			865	40	21	678	0	178	6	33	107	44 936	2008
			936	40	21	691	0	174	6	34	111	46 728	2009

av ESV rapporterade t o m 2001, medan de varit högre sedan 2002. Båda sifferserierna ger samtidigt en liknande trend. Enligt den här gjorda uppskattningen, har de militära utgifterna minskat med 6 %, från 43 miljarder kronor år 2000 till 40,5 miljarder år 2005, medan de av ESV rapporterade utgifterna för militärt försvar minskat med 4 %, från 42,6 miljarder kronor till 40,9 miljarder kronor år 2005. För åren 2006-09, för vilka ESV-rapporterade uppgifter saknas, har den procentuella förändringen av de här uppskattade ”militära utgifterna” även redovisats, i tabellen på sid 37 markerad med röd kursiv stil; dessa procenttal kommer att användas för den beräkning som görs i nästa kapitel, i tabellen på sid 51.

Tar man dessutom hänsyn till inflationen, handlar det om en än större minskning. På nästa uppslag sid 44-45 har därför den sammanställning som tidigare gjordes, räknats om till fast penningvärde, med hjälp av det konsumentprisindex som användes i de föregående två kapitlen. I reala termer blir minskningen av de här uppskattade militära utgifterna 12,6 %, medan ESV utgifterna minskar med 10,8 % (från nämnda 43 miljarder kronor år 2000 till 37,6 miljarder år 2005, respektive 42,6 miljarder kronor år 2000 till 38 miljarder år 2005).

På det därpå följande uppslaget på sid 46-47 har dessa belopp i fast penningvärde infogats i den ”ändrade kontoindelning” som presenterades på föregående uppslag, i syfte att just visa hur olika slag av kostnader förändrats i reala termer. De värdena illustreras även med hjälp av de två diagrammen på sid 48-49. I det första av dessa har utgifterna staplats på varandra för att belysa den samlade utvecklingen, i det andra visas utgifterna i stället var för sig, för att ge en bild av hur de olika kontona förändrats.

Studerar man dessa tabeller och diagram i uttryckta i ett fast/ 2000 års penningvärde kan man göra flera observationer. I detta sammanhang bör emellertid påminnas om att själva budgetpropositionerna inte innehåller några tidsserier i fast penningvärde av det slag som här redovisas. För det fall sådana tabeller skulle finnas i propositionerna, är det heller inte säkert att de belopp propositionerna i så fall skulle kunna tänkas rapportera, skulle vara exakt desamma som här beräknats. Valet av deflator kan t ex påverka beräkningarna till fast penningvärde, här görs ju en ganska enkel omräkning baserad på konsumentprisindex.

Den samlade budgeten för utgiftsområde 6 minskade således med 13 % under början av 2000-talet från 45,4 miljarder år 1999-2000 till 39,5 miljarder kronor år 2007 [utgiftsområdet ökade tillfälligt under år 2000, till följd av att utgifterna för förbandsverksamhet ökade tillfälligt, så beloppet 45,423 miljarder är ett genomsnitt av beloppen för 1999 och 2000]. Under de närmaste åren kommer anslagen till utgiftsområdet att öka med någon procent. Sett i ett längre perspektiv kan man således säga att utgiftsområdet minskade stadigt under 2000-talets första fem-sju år, men att minskningarna därefter planat ut.

Utgiftsområdet består både militära och civila verksamheter. För en del gemensamma verksamheter i gränsområdet kan det dock vara svårt att exakt avgöra vad som skall räknas som civilt och militärt. I denna rapport redovisas därför flera försök till omräkningar. Grovt sett har minskningarna på det militära området varit något större än det civila, varför den militära andelen av utgiftsområdet minskat något, från uppskattningsvis 92,8 % år 1999 till 88,8 % år 2007.

De militära utgifterna består huvudsakligen av två stora utgifter – för dels förbandsverksamhet, dels materiel, anläggningar, forskning och teknikutveckling – och dessa två poster

är således väsentligt större än alla andra inom utgiftsområde 6. Jämfört med många andra länder går en förhållandevis stor del av det svenska försvarsanslaget till materielanskaffning (i vid bemärkelse). Samtidigt är det just den delen av försvarsanslaget som minskat kraftigast, och man kan säga att tre fjärdedelar av den minskning som varit av försvarsanslaget kan föras tillbaka på just minskade materielinköp (dvs de belopp som markerats med en gul färgton i tabellen på sid 46). Således minskade hela utgiftsområdet mellan åren 2000-2006 med 6,9 miljarder kronor – från 46,123 miljarder till 39,258 miljarder – varvid just kontot ”6:3 Materiel m m” minskade med 5,2 miljarder, från 21,020 miljarder till 15,792 miljarder kronor.

Under de närmaste åren kommer dock – enligt den 2007 års försvarsbudget – utgifterna för materiel och teknikutveckling att öka, från nyss nämnda 15,792 miljarder till 16,922 miljarder år 2007, till 17,064 miljarder år 2008 och 17,129 miljarder år 2009. Den ökning av materiel m m som således planeras under de närmaste åren 2006-09 om 1,337 miljarder (dvs från 15,792 miljarder till 17,129 miljarder), kommer således att vara större än den totala ökning som kommer att göras av utgiftsområdet om 980 miljoner kronor (dvs från 39,258 miljarder till 40,238 miljarder).

Ser man till de övriga ”militära utgifterna” – för Pliktverket etc, de konton som i tabellen på sid 46 markerats med en brandgul färgton – kan man bl a notera

- att Pliktverkets anslag hittills varit i stort sett oförändrat, men att det kommer att minska under kommande år;
- att FHS:s anslag är ganska litet och stabilt;
- att FRA:s anslag låg på en ganska stabil nivå 1999-2003 (kring ca 440 miljoner kronor), men minskades 2004, för att därefter dock stadigt ökas till en numera högre nivå än den tidigare;
- att FOI:s anslag var ganska stabilt åren 1999-2006 – kring knappt 180 miljoner – för att under 2007, och därpå följande år, minskas till 51 miljoner kronor;
- att bidragen till frivilliga försvarsorganisationer minskar.

Även utgifterna för ”krisberedskap” – dvs de belopp som i tabellen på sid 46-47 markerats med en ljusgrön färgton – har minskats, från 2,287 miljarder kronor år 1999 till som lägst 1,568 miljarder år 2005. 2006 ökade krisberedskapen till 1,8 miljarder, för att under åren 2007-09 tilldelas omkring 1,7 miljarder kronor.

Av de verksamheter tillhör utgiftsområdet uppvisar dock ingen en så stadig ökning som Kustbevakningen, som ökade från 420 miljoner år 1999 till 665 miljoner kronor år 2006. Denna satsning på kustbevakning kommer även att märkas under kommande år, och år 2009 kommer kustbevakningen att tilldelas 806 miljoner kronor, ett nästan dubbelt så högt belopp som 1999.

Till utgiftsområdet hör även utgifter för skydd mot olyckor, de utgifter som i tabellen markerats med en gråblå ton. Dessa utgifter har legat på en relativt stabil nivå under den studerade perioden.

Det psykologiska försvaret utgör inte någon omfattande verksamhet, och kostar omkring ett tjugotal miljoner kronor per år. Tabellen avslutas som synes med en sorts ”Övriga utgifter”-kategori, i vilken bl a innefattar utgifter för psykologiskt försvar.

Svenska försvarsutgifter m.m., löpande värde; forts från föreg sida

	6:1 Förbandsvht&fredsfrj ins	6:2 Matrl. anlägg, FoU	6:3 Krisberedsk.- myndigh.	6:4 Psyk. försvar	6:5 Pliktverket	6:6 FHS	6:7 FRA	6:8 FOI	6:9 Fri-villiga försvarsorg.	6:10 Nämnder	Diverse/Övrigt	Totalförsvar	7:1 Kustbevakning	7:2 Naturolyckor räddningstjänst	7:3 Ersätt. m tjänst	7:4 Skydd olyckor beredskap	7:5 Krisberedskap	7:6 Radio-komm.	Skydd o beredskap	Utgifts-område 6						
2003	<u>20 261,4</u>	<u>18 152,3</u>	119,1	14,1	<u>218,9</u>	<u>29,7</u>	<u>444,0</u>	<u>177,1</u>	<u>82,7</u>	6,2	78,0	39 583,7	503,1	25,2	35,9	564,9	1 622,0	-	2 751,1	42 334,8	"Fbud 2005"	39 366	39 723			
2004	<u>20 011,2</u>	<u>16 254,1</u>	125,5	14,5	<u>220,4</u>	<u>26,4</u>	<u>380,6</u>	<u>173,0</u>	<u>82,5</u>	5,0	34,4	37 327,6	556,0	23,4	20,2	567,6	1 548,7	-	2 715,7	40 043,3	"Fbud 2006"	37 148	37 505			
2005 / Utfall	<u>19 690,0</u>	<u>17 069,4</u>			<u>213,2</u>	<u>27,7</u>	<u>391,1</u>	<u>175,4</u>	<u>70,0</u>	5,3	0,2	37 642,1														
													7:1 Kustbevakning	7:2 Naturolyckor räddningstjänst	7:3 Ersätt. m tjänst	7:4 Skydd olyckor beredskap	7:5 Krisberedskap	7:6 Radio-komm.	7:7 KBM	7:8 SPF	7:9 Ersätt SOS Alarm	Skydd o beredskap	Utgifts-område 6			
													586,8	23,2	20,3	677,4	1 442,8	0,0	124,8	32,6	134,0	3 041,7	40 683,8	"Fbud 2007"	37 637	38 020
2006 / Prognos	<u>19 048,9</u>	<u>15 792,0</u>	0,0		<u>221,6</u>	<u>30,5</u>	<u>421,3</u>	<u>178,9</u>	<u>67,8</u>	5,3	81,1	35 847,3														
													664,8	22,4	16,7	637,2	1 672,0	80,4	129,7	24,2	163,3	3 410,9	39 258,2	"Fbud 2007"	35 761	
2007 / Förslag	<u>18 448,9</u>	<u>15 876,3</u>	<u>1 046,2</u>		<u>184,8</u>	<u>29,3</u>	<u>464,1</u>	<u>51,4</u>	<u>61,5</u>	5,3	92,8	36 260,9														
													701,5	35,9	19,0	603,9	1 544,3	31,6	149,5	29,3	160,6	3 275,6	39 536,5	"Fbud 2007"	35 116	-1,8%
2008 / Beräknat	<u>18 448,7</u>	<u>16 162,7</u>	<u>900,7</u>		<u>139,1</u>	<u>29,2</u>	<u>481,8</u>	<u>51,3</u>	<u>60,2</u>	5,2	94,1	36 373,2														
													763,1	35,2	18,6	598,3	1 538,9	0,0	148,7	29,3	157,1	3 289,2	39 662,4	"Fbud 2007"	35 373	0,7%
2009 / Beräknat	<u>18 913,6</u>	<u>16 222,8</u>	<u>905,8</u>		<u>138,6</u>	<u>29,1</u>	<u>484,4</u>	<u>51,1</u>	<u>58,7</u>	5,1	95,2	36 904,4														
													806,2	34,4	18,2	594,7	1 555,9	0,0	145,6	29,2	149,8	3 333,8	40 238,1	"Fbud 2007"	35 898	1,5%

Svenska försvarsbudgetar mm, 2000 års penningvärde / "Ändrad konto

Källor: "Svenska försvarsbudgeten" / "Utgiftsområde 6", olika upplagor (se nedan).

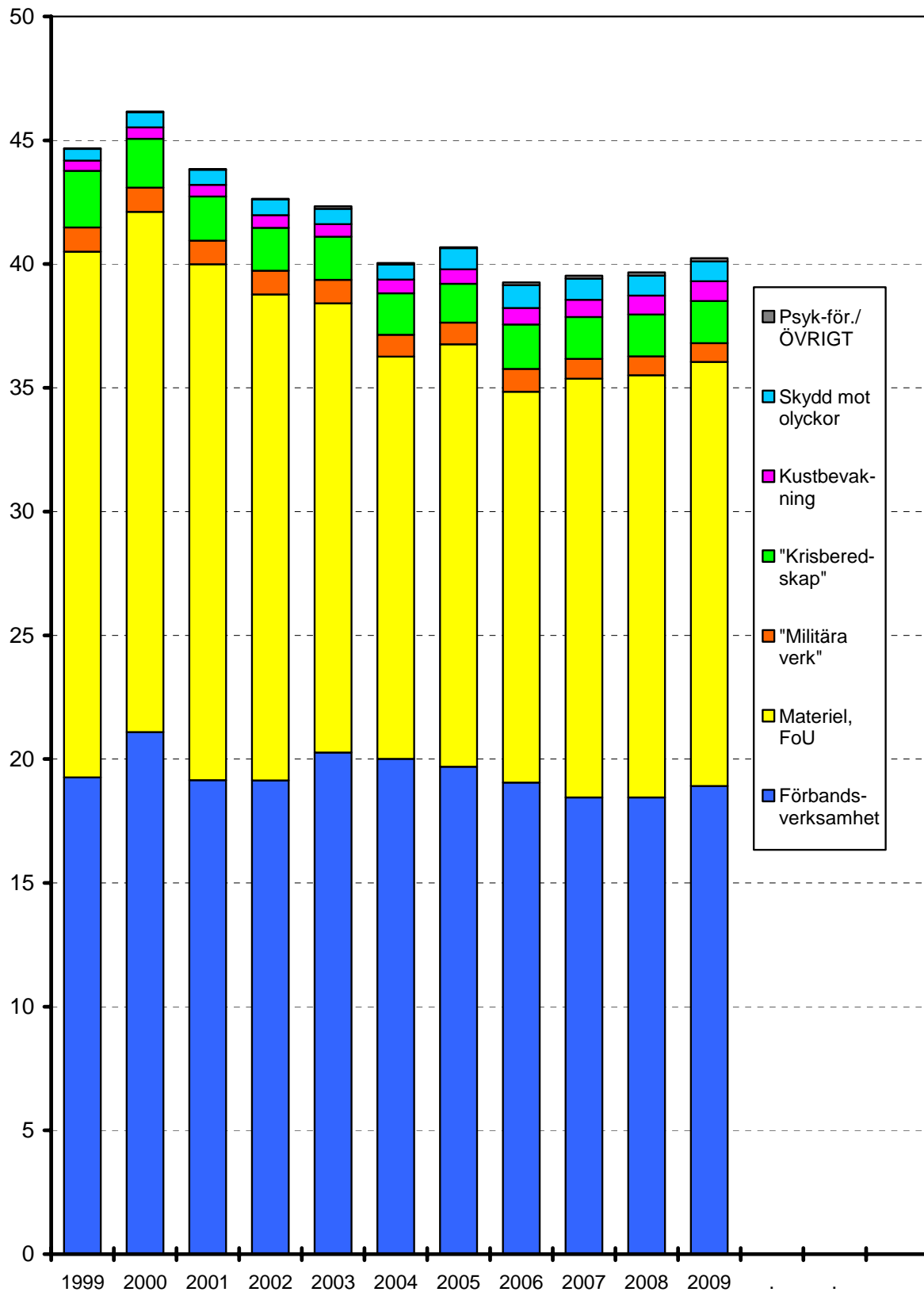
Miljoner Svenska kronor (SEK), 2000 års penningvärde

År	Militära och civila försvarsutgifter enligt indelningar i budgetpropositionen för "Utgiftsområde														
1999	6:1 Förbandsvht. främjande insatsr	6:2 Freds- anlägg, FoU	6:3 Matrl, anlägg, FoU	6:14 Plikt- verk	6:15 FHS	6:16 FRA	6:17 FOI	6:18 Frivilliga försvarsorg.	6:4 Civil ledning	6:5 För- sörjning industrivar	6:6 Bef- skydd & räddningstj	6:8 Ord- ning & säkerhet	6:9 Hälsa & sjuk- vård	6:10 Tele- kommuni- kationer	
	18 577	681	21 239	241	24	432	180	103	514	83	803	38	188	252	
2000	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:13 Plikt- verket	6:14 FHS	6:15 FRA	6:16 FOI	6:17 Frivilliga försvarsorg.	6:3 Civil ledning	6:4 För- sörjning industrivar	6:5 Bef- skydd & räddningstj	6:7 Ord- ning & säkerhet	6:8 Hälsa & sjuk- vård	6:9 Tele- kommuni- kationer		
	21 093	21 020	242	28	451	165	88	558	76	602	25	163	109		
2001	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:6 Plikt- verket	6:7 FHS	6:8 FRA	6:9 FOI	6:10 Fri- villiga för- svarsorg.	6:5 Civilt försvar	6:3 Kris- beredsk.- myndigh.						
	19 146	20 847	224	31	428	179	86	1 792	-						
2002	19 136	19 632	213	31	448	185	84	1 679	57						
2003	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:5 Plikt- verket	6:6 FHS	6:7 FRA	6:8 FOI	6:9 Fri- villiga för- svarsorg.	7:5 Kris- beredskap	6:3 Kris- beredsk.- myndigh.						
	20 261	18 152	219	30	444	177	83	1 622	119						
2004	20 011	16 254	220	26	381	173	83	1 549	126						
2005	6:1 Förbandsvht & fredsfrj ins	6:2 Matrl, anlägg, FoU	6:3 Forsk- ning o teknikutv	6:4 Plikt- verket	6:5 FHS	6:6 FRA	6:7 FOI	6:8 Fri- villiga för- svarsorg.	7:5 Kris- beredskap	7:7 KBM					
	19 690	17 069	0	213	28	391	175	70	1 443	125					
2006	19 049	15 792	0	222	30	421	179	68	1 672	130					
2007	18 449	15 876	1 046	185	29	464	51	62	1 544	149					
2008	18 449	16 163	901	139	29	482	51	60	1 539	149					
2009	18 914	16 223	906	139	29	484	51	59	1 556	146					

ordning''

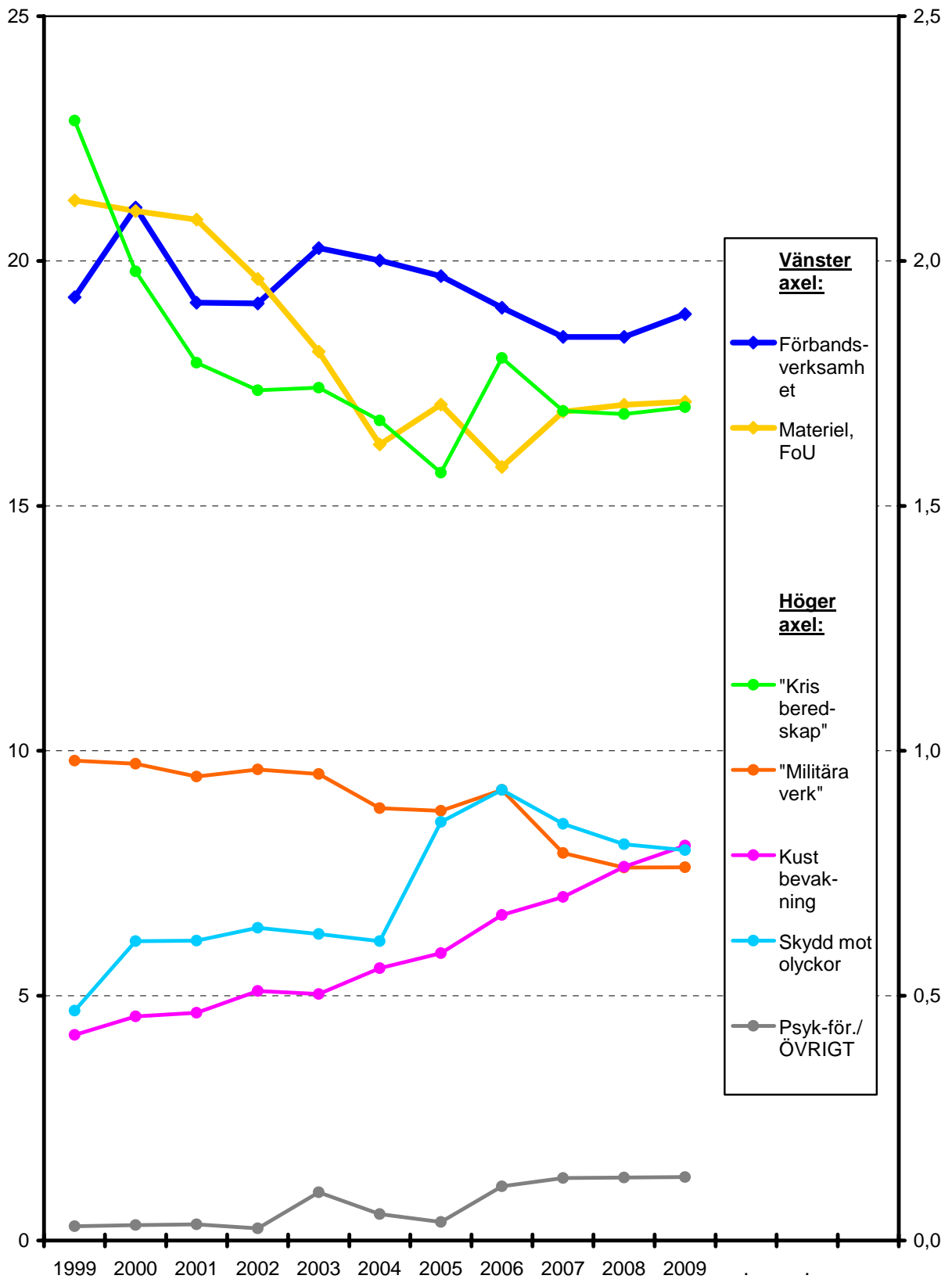
6 "										Totalt	År			
										utgomr 6				
6:11 Post-befordran	6:12 Trans-porter	6:13 Energi-försörjn.	7:1 Kust-bevakning	7:2 Natur-olyckor räddnings-tjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd farliga v.	7:5 Brand-			6:19 Nämnder	6:7 Psyk. försvar			
14	194	201	420	21	10	422	16			10	19	44 682	1999	
6:10 Post-befordran	6:11 Trans-porter	6:12 Energi-försörjn.	7:1 Kust-bevakning	7:2 Natur-olyckor räddnings-tjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd				6:18 Nämnder	6:6 Psyk. försvar			
7	155	285	458	30	12	570				10	21	46 163	2000	
			7:1 Kust-bevakning	7:2 Natur-olyckor räddnings-tjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd				6:11 Nämnder	6:4 Psyk. försvar			
			465	24	52	536				10	23	43 843	2001	
			510	28	30	581				9	16	42 627	2002	
			7:1 Kust-bevakning	7:2 Natur-olyckor räddnings-tjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd	7:6 Radio-komm.			6:10 Nämnder	6:4 Psyk. försvar	Diverse/Övrigt		
			503	25	36	565	-			6	14	78	42 335	2003
			556	23	20	568	-			5	14	34	40 043	2004
			7:1 Kust-bevakning	7:2 Natur-olyckor räddnings-tjänst	7:3 Ersätt. m olyckor	7:4 Skydd	7:6 Radio-komm.	7:9 Ersätt. SOS Alarm		6:9 Nämnder	7:8 SPF	Diverse/Övrigt		
			587	23	20	677	0	134		5	33	0	40 684	2005
			665	22	17	637	80	163		5	24	81	39 258	2006
			702	36	19	604	32	161		5	29	93	39 536	2007
			763	35	19	598	0	157		5	29	94	39 662	2008
			806	34	18	595	0	150		5	29	95	40 238	2009

Försvarsbudgetar, Miljarder kronor – 2000 års värde

Olika delar av försvarsbudgeten, Miljarder kronor – 2000 års värde

(obs att kurvan för "Förbandsverksamhet" och "Materiel, FoU" skall relateras till vänster axel med en skala om 25 miljarder, medan övriga kurvor skall relateras till höger axel vars skala bara är tiondelen så stor, dvs 2,5 miljarder kronor)

4. Svenska militära utgifter: en avslutande sammanställning

Denna rapport avslutas med att ett försök till sammanställning görs av de olika källor som diskuterats i denna rapport. Som inledningsvis noterades består de flesta försvarsbudgetar av dels en central kärna av militär verksamhet, dels en icke-militär del som organisatoriskt ibland hör till ett försvarsministeriums ansvarsområde, ibland åligger något annat departement.

I tabellen på nästa sida 51 redovisas olika uppgifter för de 63 åren 1947-2009. Med militära utgifter avses

- för åren 1947-1996: de belopp som beräknats från data i *Statistisk Årsbok* (se tabell sid 8-9);
- för åren 1997-2005: de belopp som ESV rapporterat som "Militärt försvar" (se tabell sid 32);
- för åren 2006-2009: en beräkning baserad på att det av ESV rapporterade beloppet för 2005 räknats upp med den förändring som kan härledas ur de prognoser som återfinns i den senaste försvarsbudgeten för de här uppskattade beloppen för "militära utgifter". De procenttal som anges i tabellen på nästa sida, är således desamma som finns angivna med röd kursiv stil på sid 37 och 45.

De inflationskoefficienter som använts för omräkning till fast penningvärde är naturligtvis desamma som tidigare. Uppgifter om bruttonationalprodukt har tagits från IMF-publikationen *International Financial Statistics* och Konjunkturinstitutets sammanställning "*Svensk ekonomi 2009- 2015*".

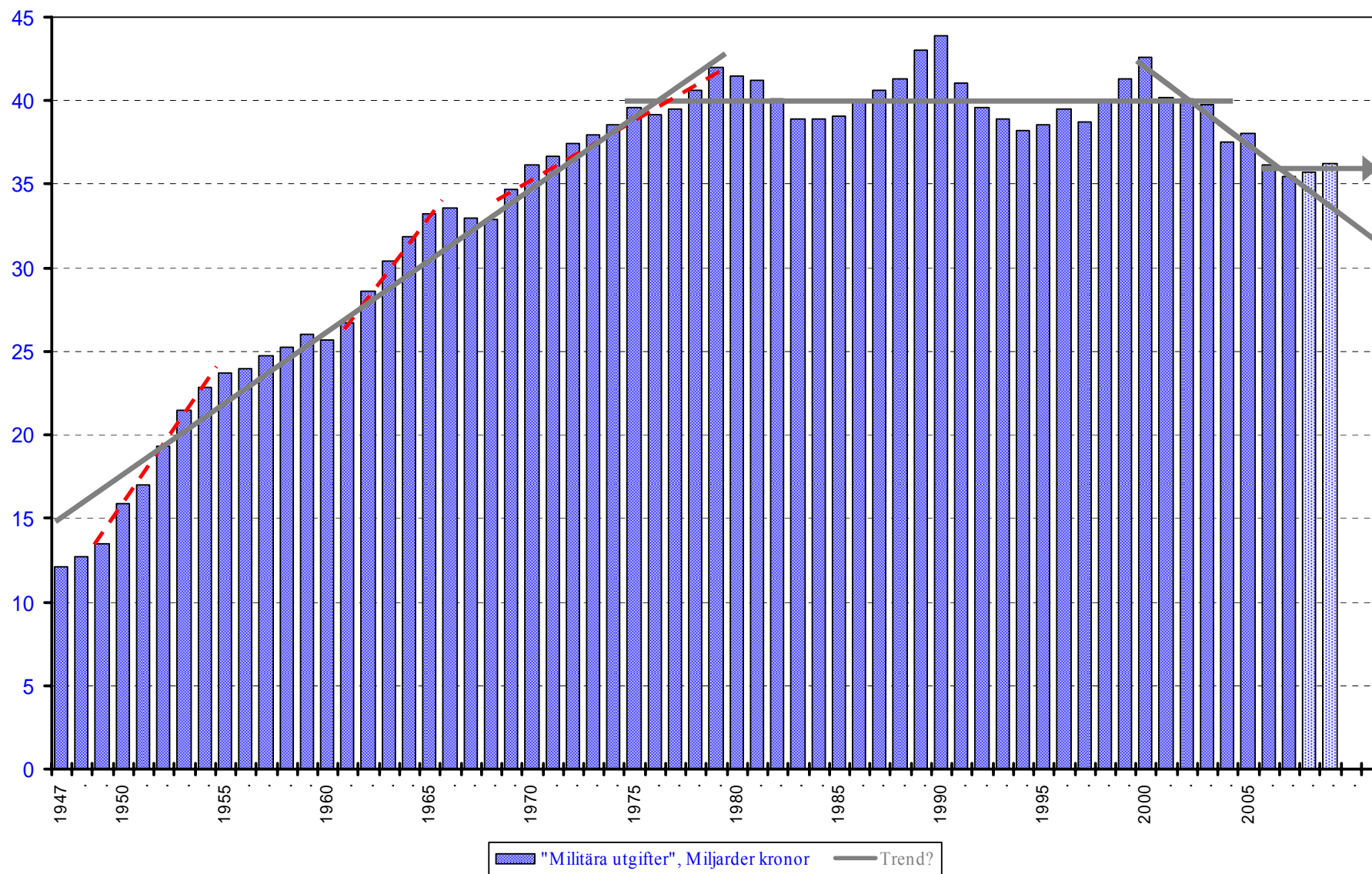
Denna tabell belyser och sammanfattar således en mängd ekonomiska och säkerhetspolitiska förhållanden och utvecklingar sedan andra världskrigets slut. På nästa uppslag sid 52-53 har dessa tidsserier illustrerats med hjälp av två diagram. I det första av dessa har några linjer även ritats, för att åskådliggöra olika trender.

Sammanfattningsvis kan denna tid sedan andra världskrigets slut, huvudsakligen delas in i tre perioder, på det sätt som visas av de tre-fyra gråfärgade tjocka trendlinjerna. Som i de flesta fall, då man försöker avgränsa olika tidsperioder som delvis överlappar varandra, kan emellertid man diskutera när en period exakt övergår i en annan, och det är också därför som trendlinjerna med avsikt ritats så att de korsar varandra. En *första period* omfattar således de cirka trettio åren 1947- slutet av 1970-talet. Under dessa år mer än trefaldigades militärutgifterna i fast penningvärde, från 12 miljarder kronor år 1947 till omkring 40 miljarder kronor i slutet av 70-talet (2000 års värde – alla de belopp som fortsättningsvis nämns, är uttryckta i detta fasta penningvärde). Studerar man dessa år mer ingående, kan man märka att en särskilt snabb ökning kan präglade den första hälften av 1950-talet, då militärutgifterna ökade med tre fjärdedelar (från 13,5 miljarder kronor 1949, till 23,7 miljarder år 1955). Under den andra hälften av 50-talet och 60-talets första år, var ökningen betydligt långsammare, och man kan nästan säga att utgifterna då låg på en oförändrad nivå.

Under åren 1962-65 kom dock utgifterna att öka i snabb takt igen, för att sedan stagnera och faktiskt minska under åren 1966-68. Under de därpå följande tio åren, fram till slutet av 70-talet fortsatte utgifterna åter att öka, om än i en långsammare takt än under 50-talets första hälft och tillväxtåren 1962-65. Medan de militära utgifterna ökade i en årlig takt om

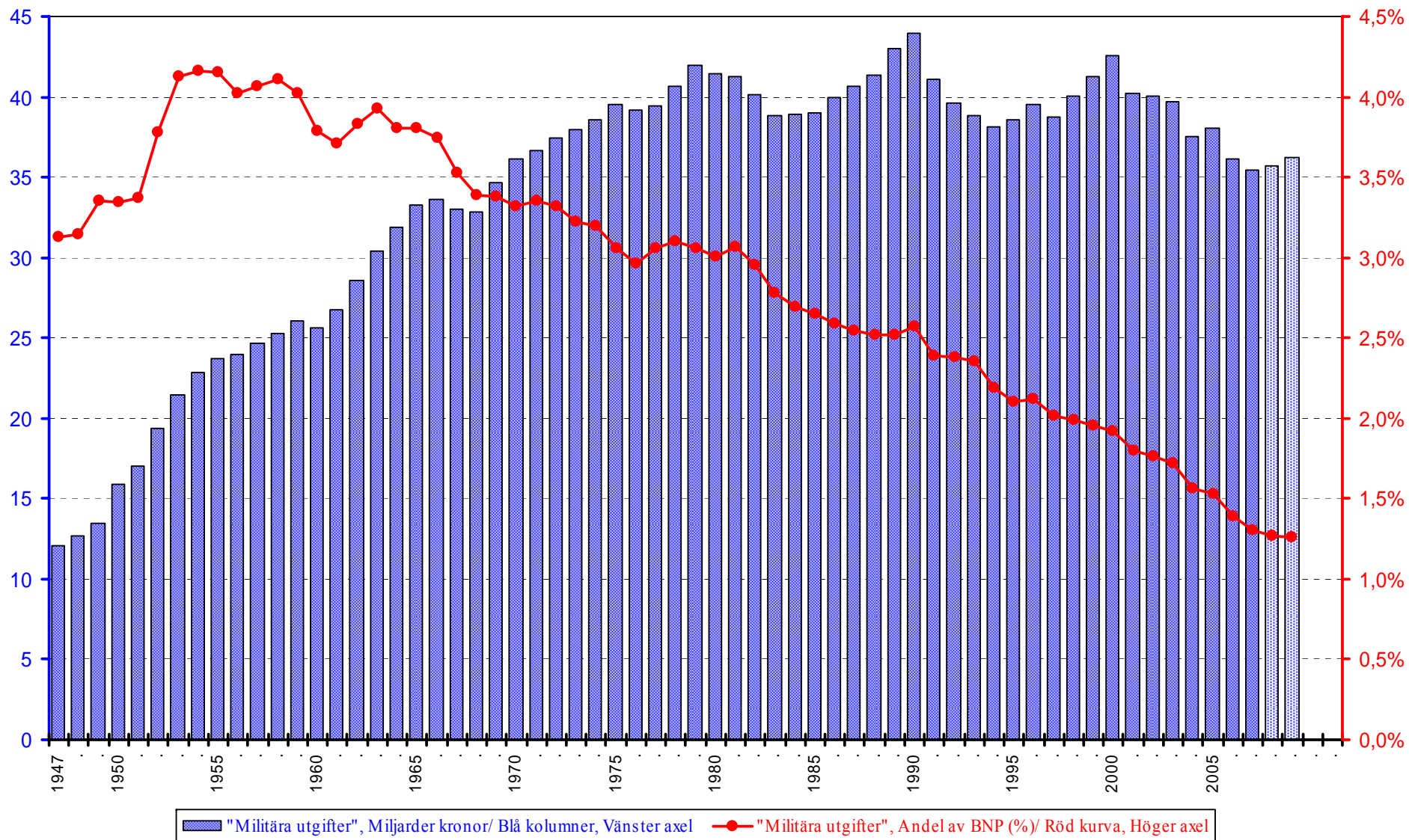
	"Militära utgifter"/		KPI,		"Militära utgifter"/		BNP	Mil utgifter, Andel (%) av BNP
	Löpande värde Miljoner kronor	(Nominell) Δ (%)	2000:100	(Inflation) Δ (%)	2000 års värde Miljoner kronor	(Real) Δ (%)		
1947	743		6,1		12 076		23,75	3,13%
1948	805	8,5%	6,3	3,0%	12 717	5,3%	25,61	3,14%
1949	904	12,3%	6,7	5,8%	13 493	6,1%	26,99	3,35%
1950	1 072	18,6%	6,7	0,7%	15 890	17,8%	32,07	3,34%
1951	1 333	24,4%	7,8	16,2%	17 015	7,1%	39,59	3,37%
1952	1 632	22,4%	8,4	7,7%	19 333	13,6%	43,16	3,78%
1953	1 834	12,4%	8,6	1,4%	21 441	10,9%	44,44	4,13%
1954	1 969	7,3%	8,6	0,9%	22 809	6,4%	47,28	4,16%
1955	2 110	7,2%	8,9	3,1%	23 706	3,9%	50,83	4,15%
1956	2 222	5,3%	9,3	4,3%	23 942	1,0%	55,24	4,02%
1957	2 396	7,8%	9,7	4,5%	24 702	3,2%	58,96	4,06%
1958	2 556	6,7%	10,1	4,3%	25 255	2,2%	62,27	4,11%
1959	2 667	4,3%	10,2	1,1%	26 052	3,2%	66,25	4,03%
1960	2 735	2,6%	10,7	4,1%	25 669	-1,5%	72,16	3,79%
1961	2 913	6,5%	10,9	2,2%	26 746	4,2%	78,52	3,71%
1962	3 267	12,2%	11,4	4,9%	28 605	7,0%	85,20	3,83%
1963	3 576	9,5%	11,8	3,1%	30 371	6,2%	91,01	3,93%
1964	3 864	8,1%	12,1	3,0%	31 862	4,9%	101,51	3,81%
1965	4 246	9,9%	12,8	5,3%	33 234	4,3%	111,66	3,80%
1966	4 552	7,2%	13,5	6,0%	33 614	1,1%	121,62	3,74%
1967	4 662	2,4%	14,1	4,3%	32 994	-1,8%	132,07	3,53%
1968	4 742	1,7%	14,4	2,1%	32 874	-0,4%	140,02	3,39%
1969	5 144	8,5%	14,8	2,9%	34 674	5,5%	152,13	3,38%
1970	5 723	11,2%	15,8	6,7%	36 133	4,2%	172,23	3,32%
1971	6 242	9,1%	17,0	7,4%	36 687	1,5%	186,22	3,35%
1972	6 769	8,4%	18,1	6,2%	37 452	2,1%	203,76	3,32%
1973	7 304	7,9%	19,2	6,5%	37 951	1,3%	226,74	3,22%
1974	8 179	12,0%	21,2	10,2%	38 576	1,6%	256,13	3,19%
1975	9 200	12,5%	23,3	9,7%	39 564	2,6%	300,79	3,06%
1976	10 065	9,4%	25,7	10,5%	39 173	-1,0%	340,20	2,96%
1977	11 301	12,3%	28,6	11,4%	39 478	0,8%	370,02	3,05%
1978	12 779	13,1%	31,5	9,9%	40 620	2,9%	412,45	3,10%
1979	14 150	10,7%	33,7	7,1%	41 980	3,3%	462,31	3,06%
1980	15 873	12,2%	38,3	13,6%	41 445	-1,3%	528,26	3,00%
1981	17 729	11,7%	43,0	12,2%	41 241	-0,5%	578,91	3,06%
1982	18 726	5,6%	46,7	8,6%	40 098	-2,8%	633,68	2,96%
1983	19 744	5,4%	50,8	8,8%	38 863	-3,1%	709,85	2,78%
1984	21 379	8,3%	54,9	8,1%	38 936	0,2%	794,30	2,69%
1985	22 996	7,6%	58,9	7,3%	39 034	0,3%	866,60	2,65%
1986	24 552	6,8%	61,5	4,3%	39 952	2,4%	947,26	2,59%
1987	26 039	6,1%	64,1	4,3%	40 629	1,7%	1 023,60	2,54%
1988	28 035	7,7%	67,8	5,8%	41 347	1,8%	1 114,50	2,52%
1989	31 037	10,7%	72,1	6,3%	43 045	4,1%	1 232,60	2,52%
1990	34 974	12,7%	79,6	10,4%	43 923	2,0%	1 359,88	2,57%
1991	35 744	2,2%	87,1	9,3%	41 061	-6,5%	1 496,84	2,39%
1992	35 302	-1,2%	89,2	2,5%	39 577	-3,6%	1 485,13	2,38%
1993	36 309	2,9%	93,4	4,7%	38 874	-1,8%	1 544,04	2,35%
1994	36 417	0,3%	95,4	2,1%	38 173	-1,8%	1 661,59	2,19%
1995	37 655	3,4%	97,7	2,4%	38 542	1,0%	1 787,89	2,11%
1996	38 849	3,2%	98,3	0,6%	39 521	2,5%	1 829,43	2,12%
1997	38 323	-1,4%	98,9	0,6%	38 749	-2,0%	1 904,66	2,01%
1998	39 488	3,0%	98,7	-0,2%	40 008	3,2%	1 987,24	1,99%
1999	40 895	3,6%	99,1	0,4%	41 267	3,1%	2 096,36	1,95%
2000	42 607	4,2%	100,0	0,9%	42 607	3,2%	2 217,29	1,92%
2001	41 158	-3,4%	102,4	2,4%	40 193	-5,7%	2 288,35	1,80%
2002	41 908	1,8%	104,6	2,1%	40 065	-0,3%	2 371,69	1,77%
2003	42 345	1,0%	106,6	1,9%	39 723	-0,9%	2 459,41	1,72%
2004	40 130	-5,2%	107,0	0,4%	37 505	-5,6%	2 573,18	1,56%
2005	40 872	1,8%	107,5	0,5%	38 020	1,4%	2 673,00	1,53%
2006	39 378	-3,7%	109,0	1,4%	36 125	-5,0%	2 838,45	1,39%
2007	39 326	-0,1%	110,9	1,7%	35 474	-1,8%	3 024,15	1,30%
2008	40 485	2,9%	113,3	2,2%	35 734	0,7%	3 185,82	1,27%
2009	42 113	4,0%	116,1	2,5%	36 264	1,5%	3 349,60	1,26%
.								

Militära utgifter, Miljarder kronor – 2000 års värde och "trender"

Militära utgifter, Miljarder kronor – 2000 års värde och Andel av BNP (%)

ca 8,5 % under 50-talets första hälft och med 4,25 % under 1962-65, var ökningen under 70-talet bara 2,2 %. Skillnaden i derivata mellan de tre perioderna av ökande militärutgifter, åskådliggörs även av de tre streckade röda linjerna för dessa år (den läsare som så önskar, kan själv med en linjal och en penna gärna roa sig med att förlänga dessa streckade linjer). Som en statistisk utveckling kan noteras, att om ökningen under 70-talet varit exempelvis just 4,25 % i stället för 2,2 %, skulle de militära utgifterna ha uppgått till en omkring tio miljarder högre nivå, än de dryga fyrtio miljarder de uppgick till 1979.

En *andra period* omfattar de cirka tjugofem-trettio åren från mitten/ slutet av 1970-talet till 2000-talets första år. Under dessa år låg militärutgifterna i genomsnitt på en nivå omkring 40 miljarder kronor, låt vara att de under vissa år minskade och låg under detta genomsnitt, för att under andra år i stället öka och ligga över genomsnittet, på ett sätt som snarast påminner om en vågrörelse. Grovt sett kan man således säga att en period präglad av fyra-fem år av minskning – som åren 1980-84 – följdes och balanserades av en motsvarande period av ökning, som 1986-89 o s v.

I början av 2000-talet bryts emellertid denna vågrörelse, och man kan därför säga att en *tredje period* därför inträdde. För det fall att minskningen 2001-2004, i stället hade följts av en balanserad ökning 2005 och de därpå följande åren – som gjort av militärutgifterna fortsatt att ligga genomsnittlig nivå omkring 40 miljarder – hade Sverige fortfarande befunnit sig i samma period som tidigare. Men militärutgifterna ökade inte, och det är därför man kan säga att det handlar om en ny period.

Möjligen kan man härleda denna minskning ytterligare några år längre tillbaks. Ser man minskningen i början av 2000-talet inte som en nedgång kopplad till någon sorts vågrörelse utan som en mer genomgripande och kvalitativt annorlunda minskning, har militärutgifterna stadigt minskat sedan år 2000. För det fall man skulle extrapolera minskningen 2000-07 – från 42,607 miljarder kronor till 35,474 miljarder – skulle de svenska militära utgifterna hamna på en 0-nivå omkring i mitten av 2040-talet (dvs det läge man skulle hamna i om man förlängde den högra gråa trendlinjen som korsar diagrammets högra axel).

Möjligen kan man dock – om man utgår från de belopp som nämns som prognosvärden i den senaste försvarsbudgeten för 2008-09, och som i diagrammet ritats med en ljusare färgton – se en antydning till en ny *fjärde period*. Visserligen minskar militärutgifterna fortfarande under 2007, men inte alls lika kraftigt som under vare sig 2006 eller 2004, varför man snarast kan tala om en utplaning. Denna nya stabilisering skulle i så fall ge militära utgifter kring ett läge om knappt 36 miljarder kronor, eller en nivå omkring 10 % lägre än den tidigare genomsnittliga nivån kring 40 miljarder, på det sätt som belyses av den grå trendlinjen med en pilspets. I absoluta tal skulle en sådan utgiftsnivå, om 36 miljarder kronor, kunna jämföras med det belopp som det militära försvaret tilldelades omkring år 1970.

I skrivande stund går det dock inte att med statistiska verktyg bestämma om de svenska militärutgifterna långsiktigt befinner sig i ett läge av fortsatta minskningar *eller* utplaning och stabilisering. Förhoppningsvis kan detta dock komma att bli en fråga att undersöka och diskutera om några år, i en ny uppdaterad version av denna rapport.

Avslutnings skall några kommentarer även göras om hur stor samhällsekonomisk börda de svenska militära utgifterna utgör. Det bästa måttet är här ”försvars-/ militärutgifternas andel av bnp”, dvs hur stor del av sin nationalinkomst som landet vid en viss tidpunkt allokerar

och satsar på sitt militära försvar. I det att detta mått är en kvot, påverkas det självfallet både av hur täljaren ”militärutgifter” och nämnaren ”bnp” utvecklas. En snabb ökning av försvarsutgifterna behöver således inte innebära att andelen och den samhällsekonomiska bördan, om den ekonomiska tillväxten är högre än försvarsutgiftsökningarna.

Måttet ”försvars-/ militärutgifternas andel av bnp” har också den fördelen att det kan användas lika väl för internationella jämförelser mellan olika länder, som jämförelser över tiden.

Som framgår av tabellen ovan och diagrammet på föregående sida, innebar de snabba ökningarna av militärutgifterna under första hälften av 1950-talet att andelen ökade med en procentenhet, från 3,1 % år 1947-48 till 4,1 % i mitten av 1950-talet. Under de närmast därpå följande åren var ökningarna av militärutgifterna i stort sett lika stora som den ekonomiska tillväxten, och andelen därmed oförändrad.

Alltsedan dess, sedan slutet av 1950-talet, har bnp-andelen stadigt minskat, till följd av att den ekonomiska tillväxten varit högre än ökningen av militärutgifterna. I dagsläget utgör militärutgifterna omkring 1,3 % av bnp, att jämföra med de 4,1 % i mitten av 1950-talet när andelen var som högst.

Detta förhållande skulle även kunna uttryckas som att det militära försvaret inte fått någon del av den ekonomiska tillväxten. För det fall att Sverige skulle avdela en lika stor andel av sin bnp på militärt försvar som under mitten av 1950-talet, skulle militärutgifterna i dagsläget uppgå till omkring 120 miljarder kronor [dvs 4 % x 3000 miljarder]. Även en andel motsvarande den vid mitten av 1990-talet – en tid som kanske inte känns alltför avlägsen... – skulle ge militära utgifter omkring 63 miljarder kronor [dvs 2,1 % x 3000 miljarder].

Ovan noterades, i samband med att vi lekte lite med siffrorna och extrapolerade trenden för 2000-07, att en fortsatt minskning av militärutgifterna i en sådan takt, skulle medföra att militärutgifterna blev ”0” omkring år 2044. Motsvarande sifferlek kan göras för militärutgifternas andel av bnp. Extrapolerar man den nedåtgående trenden för bnp-andelen alltsedan mitten av 1950-talet, kommer vi redan i slutet av 2030-talet till ett ”0”-läge, dvs en situation där samhället inte längre avdelar några resurser till militärt försvar.